

Mari Savinko-Jaakkola

TAIMIEN TAKUU KULUTTAJAKAUPASSA

Liiketalouden koulutusohjelma
Yritysjuridiikan suuntautumisvaihtoehto
2010

TAIMIEN TAKUU KULUTTAJANKAUPASSA

Savinko-Jaakkola, Mari
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma, yritys juridiikka
Toukokuu 2010
Mattila, Timo
Sivumäärä: 40
Liitteitä: 3

Asiasanat: kuluttajansuoja, irtaimen kauppa, tavarän virhe, takuu

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin taimien takuuta kuluttajankaupassa. Tutkimuksessa selvitettiin kuinka lainsäädäntö käsittelee taimia kuluttajakaupan kohteena ja erityisesti kuinka niiden virheellisuutta ja takuuta käsitellään.

Työskentelen melko suuressa puutarha-alan yrityksessä kymmenen vuotta. Yrityksemme kuuluu valtakunnalliseen puutarha-alan myymälä-ketjuun, Viherrinkiin. Yrityksemme johtaja toimii myös Viherrinki Oy:n johtajana joten olen päässyt näkemään läheltä puutarha-alan kauppiaiden käsityksiä taimien takuista. Huomasin että takuukäsitykset vaihtelivat laidasta laitaan. Siksi päätin selvittää asian tässä tutkimuksessa.

Tutkimuksessa tutkittiin ensin lainsäädäntöä käyden ensin läpi sopimusoikeus. Sitten perehdyttiin irtaimen kauppaan kauppalainsäädännön kautta. Tarkemmin tavarän virhettä ja takuuta lainsäädännössä selvitettiin tutkimalla kuluttajansuojalakia sekä perehtymällä tarkemmin taimiaineistolakiin. Tutkimuksessa tutkittiin myös mitä oikeuskirjallisuus aiheista sanoo. Selvitettiin myös minkälaisia ratkaisuja kuluttajanriitautakunta on antanut sekä löytyikö ratkaisuja eri oikeusasteiden ratkaisuista. Jotta tutkimukseen saataisiin myös tarkempaa näkemystä taimien takuista puutarha-alan myymälöissä, lähetettiin Viherrinki-myymälöihin pienimuotoinen kysely.

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että taimet ovat irtaimia siinä missä mikä tahansa muukin irtain. Niihin pätee aivan samat virhe ja takuu lainsäädännöt kuin muihinkin irtaimiin. Yhteenvetona voidaankin todeta, että taimikauppiaiden tulisi perehtyä lainsäädäntöön ja tehdä selvät ohjeet takuista.

Guarantee for plants in consumer market

Savinko-Jaakkola, Mari

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

May 2010

Mattila, Timo

Number of pages: 40

Key words: consumerism, guarantee, flawed/faulty products

The warranty of saplings and seedlings offered to consumers were studied in this scholarly thesis. The aim of the thesis was to find out how consumers' interests are protected by law in the trade of saplings and seedlings and especially how the defects and guarantees concerning plants are being handled in legislation.

I have been working for a fairly large gardening company for over ten years now. The company is part of Viherrinki which is a national chain of gardening companies. Our CEO is also CEO of Viherrinki, and I have had the opportunity to discuss and explore the opinions of business owners on guarantees for saplings and seedlings. I have noticed that opinions vary remarkably. Hence I chose to write about this topic.

In this thesis I researched contract law and commercial legislation. The defects and guarantees concerning plants were studied particularly from the viewpoint of consumerism and Consumer Protection Act. Legal literature, the decisions of the Consumer Disputes Board and related court cases were also researched extensively. A questionnaire of guarantees was sent to business owners of Viherrinki in order to delve deeper into their opinions.

In conclusion, saplings and seedlings (plants) should be considered as movables in the eyes of the law similarly to movables. Therefore the legislation concerning defects and guarantees of movables should be applied as such also on plants. In my opinion the business owners in the gardening field should familiarize themselves with the laws covering movables, consumer protection and guarantees and create clear instructions for their employees.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	SOPIMUS	7
2.1	Tahto	8
2.2	Tahdonilmaisu.....	8
2.2.1	Tahdonilmaisun ilmenemistavat.....	9
2.2.2	Tahdonilmaisun sitovuus.....	9
2.3	Sopimuksen synty	10
2.3.1	Tarjous	11
2.3.1.1	Tarjouksen määräaika	11
2.3.1.2	Tarjouksen sitovuus	11
2.3.1.3	Tarjouksen sitovuuden päättyminen	12
2.3.1.4	Tarjouksen hylkääminen	13
2.3.1.5	Määräajan päättyminen	13
2.3.1.6	Suullinen tarjous.....	13
2.3.1.7	OikTL 3 §:n 2 momentin määräaika	14
2.3.1.8	Tarjouksen peruuttaminen.....	14
2.3.2	Vastaus	14
2.3.2.1	Puhdas vastaus	15
2.3.2.2	Vastauksen oikea-aikaisuus	15
2.4	Sopimustyypit	16
2.4.1	Kuluttajasopimukset.....	16
2.4.2	Kerta- ja kestopimukset	16
3	IRTAIMEN KAUPPA.....	17
3.1	Kaupan muoto ja sisältö.....	18
3.2	Elinkeinoharjoittajan velvoitteet.....	19
3.2.1	Elinkeinoharjoittajan tiedonantovelvollisuus	19
3.2.1.1	Tiedonantovelvollisuuden sisältö.....	19
3.2.1.2	Elinkeinoharjoittajan tiedonantaovelvollisuus taimikaupassa	20
3.3	Kuluttajan velvollisuudet	21
3.3.1	Myötävaikutusvelvollisuus.....	21
3.3.2	Reklamaatiovelvollisuus.....	22
3.3.2.1	Reklamaatitavat.....	22
3.4	Taimet irtaimena esineenä.....	23
4	VIRHE	24
4.1	Sopimuksen mukainen	25
4.2	Tarkoitukseen soveltuva.....	26
4.3	Pakkaus	27
4.4	Tavaran kestävyys.....	27
4.5	Lain ja asetusten vaatimat ominaisuudet.....	27
4.5.1.1	Lainsäädäntö taimikaupassa.....	28

4.5.1.2	Taimiaineiston laatuvaatimukset.....	29
4.5.1.3	Laji- ja lajikeaitous.....	30
4.5.1.4	Kasvien terveys	30
4.5.1.5	Taimien tasalaatuisuus ja kehitysvaihe	30
4.5.1.6	Taimien virheellisyys	31
4.5.2	Virheellisyyden määräävä ajankohta eli vaaranvastuu.....	31
5	TAKUU	33
5.1	Mikä on takuu?.....	33
5.2	Takuuajan merkitys.....	34
5.2.1	Takuuajat taimikaupassa.....	34
5.2.2	Taimitakuukyselyn vastaussatoa	35
5.3	Takuun muoto ja sisältö	36
5.4	Takuuajan päättymisen	37
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	37
	LÄHTEET	40
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Aihe-ehdotuksen päättötyöhöni sain kuin vahingossa työnantajaltani. Työskentelen viherrakennus ja puutarhakaupan alan yrityksessä. Toinen puoli yrityksestä keskittyy kokonaan viherrakennusurakointiin suurille rakennusyriyksille sekä kunnille. Toinen puoli toimii kuluttajakaupassa. Myynnissä on runsas valikoima sekä sisä- että ulko- taimia sekä muita puutarhaan tarvittavia oheistuotteita.

Taimet tuotteina eroaa huomattavasti monista muista tuotteista esimerkiksi kodinkoneista. Kodinkoneet ovat 'kovaa tavaraa' jonka kuntoon ei vaikuta mitkään ulkopuoliset tahot ja tuotteen viallisuus on helppo todeta. Taimet sen sijaan ovat elävä materiaali ja sen kestävyys vaikuttavat monet asiat. Kestävyyteen vaikuttavat monet sellaisetkin asiat joihin ei voi asiakas eikä kauppias vaikuttaa. Taimien kohdalla tuotteen kestävyys vaikuttaa suuresti se miten asiakas itse taimia käsittelee. Suuri merkitys esimerkiksi on sillä, että taimi on oikein istutettu ja sitä on oikein hoidettu. Mutta on myös tekijöitä jotka saattavat pilata taimen vaikka asiakas olisi huolehtinut taimesta aivan oikein. Tällaisia tekijöitä ovat ilmastotekijät. Joskus liiallinen sade tai tuuli voi pilata taimen aivan kokonaan. Myös kova talvi koettelee taimen kestävyyttä. Tietenkin on myös tapauksia joissa taimi on aivan selvästi ollut viallinen jo ostaessa. Tässä tutkimuksessa pyrin selvittämään taimien käsittelyä juridisesti. Kuinka taimien virheellisyyttä ja takuuta käsitellään juridisesti? Ovatko taimet juridisesti irtaimia esineitä? Vai käsitelläänkö niitä luonteensa vuoksi eritavalla? Miten ulkoiset tekijät vaikuttavat taimen virheellisyyteen ja takuuseen? Esimerkiksi kuinka talvivaurioita käsitellään tai kun eläimet ovat tuhonneet taimen. Sekä miten vaikuttaa asiakkaan oma taimien käsittely juridisesti taimitakuuseen.

Olen taimien takuuta miettinyt usein itsekin ja siitä eri myymälöiltä joskus kysyneenä, olen pannut merkille että taimien takuu ei ole kovinkaan monelle taimikauppiaille selvä asia. Takuu käytännöt vaihtelevat myös suuresti ja joissakin niitä ei ole ollenkaan.

Tutkimukseni käsittelee pääsääntöisesti tuotteen virheellisyyttä ja takuuta irtaimen kaupassa. Näkökulmaa taimikauppaan hain valtakunnalliselta puutarhamyymäläketju Viherrinki Oy:n kuuluvilta taimikauppiailta. Yrityksemme puutarhapuolen johtaja

toimii tässä ketjussa puheenjohtajana. Puutarhamyymälöitä tässä ketjussa on noin 22 kappaletta. Saadakseni hieman käsitystä taimimyymälöissä käytössä olevista takuu-käytännöistä, lähetin pienimuotoisen kyselyn kaikille ko myymäläketjun kauppiaille jossa kyselin taimitakuuseen liittyviä asioita heidän myymälässään.

Taimien käsittely irtaimena esineenä oli haastava koska oikeuskirjallisuudessa eikä etenkin eri oikeusasteiden päätöksissä ole käsitelty mitään taimitapauksia. Lähimpänä ominaisuuksiltaan on ehkä eläinten kauppa mutta sekään ei ole täysin samantyyppinen kuin taimet. Tästä johtuen olen tehnyt omat johtopäätökseni vertailemalla oikeuden tulkintaa virheestä ja takuusta sekä normaalin irtaimen esineen että eläinten kaupassa. Koska taimet irtaimena esineenä ovat aivan oma maailmansa ja kukin tapaus pitäisi tutkia tapauskohtaisesti, en ole pyrkinyt saamaan täysin varmoja vastauksia. Olen näin ollen työssäni tutkinut kysymyksiäni oikeudellisesta näkökulmasta yleisellä tasolla.

Taimina tässä työssä tarkoitan monivuotisia puuvartisia kasveja. Monivuotiset puuvartiset kasvit tarkoittavat kasveja jotka elävät monia vuosia ja niillä on puuvartiset varret jotka jäävät maanpinnalle talvellakin. Olen siis sulkenut työstäni pois kesäukat ja perennat.

2 SOPIMUS

Maailma on täynnä sopimuksia. Jokainen meistä tekee jokapäiväisessä elämässämme monia sopimuksia, emme vain ajattele niitä sopimuksina. Hyvä esimerkki on kauppa. Jokainen meistä käy tavallisessa ruokakaupassa. Ostaessamme ruokaa, syntyy sopimus. Sopimukset syntyvät oikeustoimista. Käytämme oikeuksia tekemällä oikeustoimia. Oikeustoimilla voidaan muuttaa oikeussubjektin oikeudellista asemaa, hankkia oikeuksia tai sitoutua suoritusvelvolliseksi toisia oikeussubjekteja kohtaan. Kaupassa oikeussubjekti eli ostaja maksaa myyjälle kauppahinnan ja saa omistusoikeuden kaupan kohteena olevaan esineeseen. Ostajan oikeudellinen asema muuttuu. Hän saa oikeustoimen – tässä tapauksessa kaupan - perusteella itselleen omistusoikeuden esineeseen, jota hän ei aikaisemmin omistanut. Tämä oikeustoimi velvoittaa hänet suorittamaan kauppahinnan myyjälle. Toinen oikeussubjekti eli myyjä saa itselleen tämän oikeustoimen perusteella itselleen rahasuorituksen, mutta on samalla velvolli-

nen luovuttamaan kaupan kohteena olevan esineen omistusoikeuden ostajalle. Tunnusomaista oikeustoimelle on oikeustoimen tekijän tahto ja sen ilmaiseminen.

2.1 Tahto

Kaupan syntymisen ehtona on se että myyjä ja ostaja pääsevät yksimielisyyteen kaupan ehdoista. Jos yksimielisyyteen ei päästä, ei synny myöskään kauppaa. Kummallakin kaupan osapuolella on vapaa valta harkita, minkälaisin ehdoin he tahtovat kaupan tehdä. Oikeustoimen, esimerkiksi kaupan, syntymiseen vaikuttavat ratkaisevasti mitä kaupan osapuolet tahtovat.

2.2 Tahdonilmaisu

Tämän molemmin puolisen tahdon kaupan syntymiseen lisäksi täytyy olla myös keinomilla tahtoa ilmaistaan. Oikeustoimi voidaankin määritellä tahdonilmaisuksi, jonka henkilö antaa oikeuksien perustamiseksi, muuttamiseksi, siirtämiseksi tai kumoamiseksi. Henkilön antaessa tahdonilmaisun eli hänen ilmoittaessaan esimerkiksi kirjessä tai suullisesti tahtovansa jonkin oikeuden perustamista, muuttamista, siirtämistä tai kumoamista, tämä hänen tahtomansa oikeustilan muutos tapahtuu, jos hän on ilmaissut tahtonsa oikeusjärjestyksessä säädetyllä tavalla. (Hoppu & Hoppu 2007, 45.)

Jotta tahdonilmaisu aikaansaisi sen oikeusvaikutuksen jota sillä halutaan tarkoittaa, on se kohdistettava toiseen henkilöön ja tarkoitettava tulemaan tämän tietoon. Oikeustoimena tahdonilmaisua voidaan pitää vain jos siihen sisältyy tahto tulla sidotuksi tahdonilmaisun osoittamalla tavalla.

2.2.1 Tahdonilmaisun ilmenemistavat

Jotta yksityisoikeudellinen oikeustoimi olisi oikeustoimi, tahdonilmaisun täytyy olla yksityishenkilön tahdon toiminta. Se voi ilmetä erilaisin tavoin. Tahdonilmaisua on nimenomainen kun henkilö suullisesti tai kirjallisesti esittää, mitä hän tahtoo. Tahdonilmaisua on hiljainen eli konkludenttinen kun henkilö ei nimenomaisesti lausu tahtoaan julki vaan hänen tahtonsa ilmenee hänen käyttäytymisestään. Esimerkiksi henkilö ei ilmaise sanallisesti mitenkään hyväksyvänsä hänelle esitettyä tarjousta, vaan näyttää pään nyökkäyksellä hyväksyvänsä tarjouksen. Myös vaikeneminen voi osoittaa tahtoa. Silloin on vain vaikea tietää, merkitseekö se myönteistä vai kielteistä tahdonilmaisua. Suullisen tarjouksen on OikTL 3 §:n 1 momentin mukaan vastattava heti tai tarjous katsotaan hylätyksi. Vaikeneminen tarkoittaa siis tarjouksen hylkäämistä. Yleensäkin voidaan todeta, ettei henkilöllä ilman erityistä perustetta (esimerkiksi kauppatapa) ole velvollisuutta vastata saamiinsa tarjouksiin eikä hänen vastamatta jättäminen yleensä voida pitää myönteisenä tahdonilmaisuna. Ellei tarjoukseen vastata, sopimus jää tavallisesti syntymättä. (Saarnilehto 2009, 18.) Hiljainen eli konkludenttinen tahdonilmaisua päätellään henkilön käyttäytymisestä. Päätelmä voi johtaa virhearviointeihin sellaista olettamusta vastaan, että henkilö käyttäytymisellään tai menettelyllään luopuisi omasta oikeudestaan tai tunnustaisi toisen oikeuden, sanotaan vastalauseeksi. Liike-elämässä varaumasta käytettään nimitystä reklamaatio.

2.2.2 Tahdonilmaisun sitovuus

Oleellinen tekijä tahdonilmaisussa, on tahto tulla sidotuksi tahdonilmaisusta ilmenevään oikeustilan muutokseen. Tahdonilmaisun osoittaessa henkilön tahtovan aikaansaada oikeustilan muutoksen syntyy kysymys, millä hetkellä tämä tahdonilmaisun oikeusvaikutus alkaa. (Hoppu ym. 2007, 47). Oikeusvaikutus saattaa alkaa jo siitä, kun tahdonilmaisua on annettu (nk. ilmaisuteoria). Usein kuitenkin synnyttääkseen oikeustoimen, tahdonilmaisun saattamiseksi jonkun toisen henkilön tietoon, on ryhdytty toimenpiteisiin. Tällöin saattaa riittää että tahdonilmaisua on lähetetty (nk. lähettämisteoria)

Tahdonilmaisun oikeusvaikutuksen syntyminen saattaa tahdon ilmaisemisen ja sen henkilön tietoon toimittamisen ohessa riippua muistakin seikoista. Eräs näistä on tahdonilmaisun saajan vilpitön mieli. Vilpitön mieli vaikuttaa säännönmukaisesti siten, että oikeusvaikutus syntyy sellaisen henkilön hyväksi, joka on ollut vilpittömässä mielessä. (Hoppu ym. 2007, 48.) Usein vaaditaan vielä nk perusteltu vilpitön mieli joka tarkoittaa sitä ratkaisevaa on se mitä henkilön olisi pitänyt jostakin seikasta tai olosuhteesta tietää. Näin saajalle asetetaan selonottovelvollisuus.

Vilpittömän mielen lisäksi oikeustoimen syntyminen joissakin tapauksissa saattaa edellyttää esineen luovutusta saajan haltuun

2.3 Sopimuksen synty

Oikeustoimen lajeja on säännönmukaisesti jaettu kahteen ryhmään. Yksipuolisia oikeustoimia ovat kun tahdonilmaisut syntyvät yhden henkilön tahdonilmaisulla. Tällaisia ovat esimerkiksi testamentit. Kaksipuoleisen oikeustoimen syntymiseen tarvitaan kahden henkilön yhtäpitävät tahdonilmaisut. Näitä kutsutaan myös sopimuksiksi.

Kahden henkilön välille syntyy sopimus kun he ovat yhtä mieltä tahtomastaan oikeustilan muutoksesta. Sopimus voi syntyä joko siten että sopimuskomppanit saavuttavat keskinäisissä suullisissa neuvotteluissa yhteisymmärryksen. Sopimus voi syntyä myös kirjeenvaihdolla tai yhteisymmärryksestä laaditaan kirjallinen sopimusasiakirja. OikTL:ssä säädetään varallisuus oikeudellisten sopimusten tekemisestä, valtuutuksesta varallisuus oikeudellisiin oikeustoimiin ja sellaisten oikeustoimien pätemättömyydestä. OikTL:n säädökset eivät koske määrämuotoisia oikeustoimia eikä sopimuksia. OikTL 1 luvun sopimuksen tekemisistä koskevat säännökset ovat dispositiivisia eli niistä voidaan oikeustoimin poiketa ja toissijaisia eli kauppa- ja muu tapa syrjäyttää ne. (Saarnilehto 2009, 40) Tosin syrjäyttääkseen lain säännökset, on kauppatavan oltava toimialalla yleisesti hyväksytty ja yleisesti noudatettu. Jonkun elinkeinoharjoittajan yleisesti käyttämät ehdot eivät ole sama kuin kauppatapa. Kuluttaja vastaan ei elinkeinoharjoittaja voi yleensä vedota kauppatapaan. Kuluttaja voi kuitenkin omaksi edukseen siihen vedota.

2.3.1 Tarjous

Sopimus syntyy OikTL:n mukaan tarjouksesta ja siihen annetusta hyväksyvästä vastauksesta. Henkilö, joka tahtoo aikaansaada sopimuksen, esittää toiselle tarjouksen sopimuksen aikaansaamiseksi ja esittää siinä omat ehtonsa sopimuksen sisällöksi (Hoppu ym. 2007, 51). Muotoilultaan tarjouksen tulee olla sellainen että siihen vastaaja voi antaa joko hyväksyvän tai hylkäävän vastauksen. Jos näin ei tapahdu, ei se ole tarjous sopimuksen aikaansaamiseksi.

2.3.1.1 Tarjouksen määräaika

Suullisesti tehdyssä tarjouksessa voidaan tarjouksen saajalle antaa samalla tavalla harkinta-aikaa kuin kirjallisesti tehdyssä tarjouksessa. Ellei suullisesti tehdyssä tarjouksessa ole kuitenkaan tällaista harkinta-aikaa annettu, suulliseen tarjoukseen on annettava heti vastaus sen uhalla, että tarjous katsotaan muutoin hylätyksi. Suullisen tarjouksen saajalla ei siis ole mitään kohtuullista miettimisaikaa, vaan suulliseen tarjoukseen on heti vastattava, ellei tarjouksen tekijä nimenomaisesti myönnä harkinta-aikaa (Hoppu ym. 2007, 52). OikTL:n sopimusmekanismi on lisäksi dispositiivinen eli se ei ole pakottava. Siitä voidaan poiketa tarjouksen tai vastaukseen otetuilla ehtoilla tai kauppatavan perusteella.

2.3.1.2 Tarjouksen sitovuus

OikTL:n 1 luvussa lähtökohtana on, että tarjous ja siihen annettu vastaus sitovat tekijäänsä. Syynä sitovuuteen on vastapuolen luottamuksen suojaaminen. Kun tarjous on tehty, vastaanottaja saa tilaisuuden harkita sitä ja ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin. Kun tarjous sitoo, sen vastaanottaja saattaa tarjoukseen luottaen tehdä sitoumuksia, joita hän ei muutoin tekisi ja joiden täyttäminen kävisi mahdottomaksi, mikäli tarjous peruuntuu. Jos tarjouksen tekijä luopuu tarjouksestaan, joka sitoo häntä, hän on yleensä velvollinen korvaamaan vastapuolelle ne kustannukset ja vahingon, jonka vastapuoli kärsii sen johdosta, että on luottanut tarjouksen pysyvyyteen. Tarjouksen

ja vastauksen tulee olla sisällöltään täsmällisiä. Jotta tarjouksen oikeusvaikutukset syntyisivät, on tarjouksen oltava muotoiltu niin, että siihen voidaan vastata 'Kyllä'. Riittävän yksityiskohtaisuuden lisäksi tarjoukselta vaaditaan, että siitä käy ilmi sen tekijän tahto sitoutua tarjoukseen. Tarjous on ilmaistava vastapuolelle. Vastaanottajien joukko ei voine olla kuinka laaja tahansa, mikä voi rajoittaa suurelle yleisölle esimerkiksi internetissä tehtyjen tarjousten sitovuutta. Pääsääntönä on myös, että hyväksyttävän tarjouksen tulee olla puhdas. Se tarkoittaa tarjousten kokonaan hyväksyvää 'kyllä'-vastausta. Muutoin ei sopimus yleensä synny.

Tarjous ja vastaus tuottavat oikeusvaikutuksia itsenäisesti. Sekä tarjouksesta että vastauksesta on oikeudellisia seuraamuksia. Ne ovat kumpikin oikeustoimia. Lisäksi voidaan molempia yhdessä eli sopimusta pitää oikeustoimena.

Tarjouksen tekemällä ei voi velvoittaa vastapuolta edes vastaamaan. Vastaamisvelvollisuutta ei synny, vaikka tarjous tehtäisiin toimittamalla suoritus vastaanottajalle (Saarnilehto 2009, 42-43).

OikTL:ssa lähtökohtana on, että tarjous sitoo antajaansa. Sitovuus voi kuitenkin joissakin tapauksissa päättyä. Tällaisia tapauksia voivat olla tarjouksen hylkääminen, määräajan päätyminen, suullinen tarjous, oikTL:n 3 §:n 2 momentin määräaika, tarjouksen peruuttaminen, tiedustelu ja muut seikat, joita käsitellään seuraavassa luvussa. OikTL:n 5 §:n mukaan jos tarjous hylätään, on se rauennut vaikka muuten voimassa oloaika olisi jäljellä. Hylkäävä vastaus sitoo antajaansa.

Tarjouksen tekijällä on oikeus määrätä kuinka kauan tarjous sitoo häntä. OikTL:n 1 momentissa säädetään, että tarjouksen tekijän asetettua määräajan vastauksen antamista varten hänen on katsottava määränneen, että vastauksen tulee siinä ajassa saapua hänelle. Periaatteena on, että tarjouksen tekijä vapautuu tarjouksestaan, ellei vastaus tule hänelle määräajassa. (Saarnilehto 2009, 43-44.)

Jos suullinen tarjous halutaan hyväksyä, tulee suulliseen tarjoukseen vastata heti ellei tarjouksen tekijä ole asettanut määräaika vastauksen antamiselle. Tarjous katsotaan hylätyksi, jos vastausta ei ole annettu heti.

2.3.1.3 Tarjouksen sitovuuden päätyminen

OikTL:n lähtökohta on, että tarjous sitoo antajaansa. Sitovuus voi kuitenkin päättyä tietyissä tapauksissa

2.3.1.4 Tarjouksen hylkääminen

Jos tarjous hylätään, se on OikTL 5 §:n mukaan rauennut. Hylkäävä vastaus sitoo antajaansa. Hylkäävän vastauksen antanut ei voi muuttaa kantaansa, Vaikka vastamisaikaa olisi jäljellä, ei hylkäävän vastauksen antanut voi enää saada tarjoajaa sidotuksi tarjouksensa ilmoittamalla hyväksyvänsä tarjouksen. OikTL 7§:n vastauksen peruuttamista koskevasta säännöksestä voi kuitenkin aiheutua, että myöhästynyt hyväksyvä vastaus johtaa sopimukseen. Se, että hylkäävä vastaus on sitova, estää vastauksen antajaa keinottelemasta hinnanvaihteluilla.

2.3.1.5 Määräajan päätyminen

Tarjouksen tekijä voi itse määrätä, miten kauan tarjous sitoo häntä. OikTL 2§: 1 momentissa säädetään, että tarjouksen tekijän asetettua määräajan vastauksen antamista varten hänen on katsottava määränneen, että vastauksen tulee siinä ajassa saapua hänelle. Periaatteena on, että tarjouksen tekijä vapautuu tarjouksestaan, ellei vastaus tule hänelle määräajassa. Vastaus on saapunut ajoissa, vaikka tarjouksen tekijä ei olisi saanut vastauksesta tietoa, jos vastaus on määrättyssä ajassa saapunut tarjouksen tekijälle niin, että hän olisi voinut ottaa siitä selon. Vastauksen lähettäminen määrättyssä ajassa ei sen sijaan riitä. Jos vastaus ei saavu oikeassa ajassa, tarjous raukeaa. Jos kirjeessä tai sähkösanomassa, jossa tarjous on tehty, on vastauksen antamista varten asetettu määräaika mainitsematta sen alkamishetkeä.

2.3.1.6 Suullinen tarjous

Suulliseen tarjoukseen vastattava heti, jos tarjous halutaan hyväksyä, ellei tarjouksen tarjous katsotaan hylätyksi. Tämä OikTL 3 §:1 momentissa esitetty sääntö koskee muun muassa puhelimitse tehtyä tarjousta.

2.3.1.7 OikTL 3 §:n 2 momentin määräaika

Tarjouksen tekijä ei aina esitä tarjouksessaan määräaika vastauksen antamiselle. Tältä varalta on OikTL 3 §:n 2 momenttiin otettu säännös vastausajasta. Sen mukaan vastaus on annettava sellaisessa ajassa jonka tarjouksen tekijä on tarjouksen tehdessä kohtuudella voinut laskea kuluvan vastauksen antamiseen. Säännös koskee kaikkia tapauksia, joissa tarjous on tehty siten, ettei vastausta ole voitu heti saada.

2.3.1.8 Tarjouksen peruuttaminen

Tarjous voidaan OikTL 7 §:n mukaisesti peruuttaa. Tarjous ei sido sen antajaa, jos peruutus saapuu tarjouksen saaneelle ennen kuin tämä on ottanut selon tarjouksesta tai viimeistään samaan aikaan kuin selonotto tapahtuu. Peruutus voidaan tehdä eri tavalla kuin tarjous. Kirjallisesti tehty tarjous voidaan peruuttaa puhelimitse tai sähköpostilla

Tarjous voidaan peruuttaa siihen asti, kunnes tarjouksen saaja on saanut tarjouksesta tiedon eli oikeustoimilain mukaan ottanut tarjouksesta selon (oikeustoimilaki 228/1929, 7§). Ratkaisevaa on peruutuksen saapumishetki. Sillä seikalla, milloin tarjouksen vastaanottaja on saanut tiedon peruutuksesta (esim. lukenut internet-tarjouksen peruuttamista koskevan sähköpostin), ei sen sijaan ole merkitystä. Ratkaisevaa on ainoastaan, että peruutus on saapunut tarjouksen saajalle, ennen kuin hän on saanut tiedon tarjouksen sisällöstä. Näin ollen esim. postitse lähetetty tarjous voidaan peruuttaa ennen postin saapumista vastaanottajalle esim. puhelimitse, sähköpostitse tai telefaksilla

2.3.2 Vastaus

Jotta sopimus syntyisi, tarvitaan tarjouksen lisäksi vastaus. Kun tarjouksen saaja on hyväksynyt tarjouksen, syntyy sopimus. Tarjoukseen vastaamisen on oltava puhdas eli siihen ei saa sisältyä ehtoja ja vastauksen on täytynyt saapua myös oikeaan aikaan.

2.3.2.1 Puhdas vastaus

Hyväksyttävä vastaus täytyy tapahtua ehdoitta eli se ei saa sisältää mitään lisäehtoja. Jos hyväksytyyn tarjoukseen tehdään lisäyksiä, rajoituksia tai ehtoja jotka eivät vastaa tarjousta, katsotaan OikTL:n 6 §:n 1 momentin nojalla kieltäväksi vastaukseksi. Edellytyksenä tosin on että tehdyllä lisäyksellä, rajoituksella tai ehdoilla on jotain merkitystä tarjoukseen ja tarjouksen sisältö muuttuu jollain lailla tehtyjen lisäysten, rajoitusten tai ehtojen johdosta. Jos lisäys tai ehto on kuitenkin sellainen, että se tulisi muutenkin sopimuksen osaksi, ei kyseessä ole OikTL 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu seikka. Jos vastaus ei ole puhdas eli siinä ei hyväksytä tarjousta ehdoitta, katsotaan se OikTL 6§:n 1 momentin nojalla uudeksi tarjoukseksi eli vastatarjoukseksi (Saarnilehto 2009, 49). Sopimuksen syntyminen edellyttää, että alkuperäisen tarjouksen tekijä hyväksyy vastauksen. Tästäkin pääsäännöstä on olemassa poikkeus. Tarjouksen tekijälle on yhdessä tapauksessa asetettu reklamaatiovelvollisuus, jonka laiminlyönti aiheuttaa sidonnaisuuden. Tarjouksen tekijällä on tämä velvollisuus, jos 1) vastauksen antaja on pitänyt vastaustaan tarjousta vastaavana ja 2) tarjouksen tekijä on käsittänyt tämän. Reklamaatiovelvollisuus edellyttää molempien edellytysten täyttymistä. Reklamaatiovelvollisuuden täyttämiseksi tarjouksen tekijän on ilman aiheutonta viivästystä ilmoitettava vastauksen antajalle, ettei hän pidä vastausta tarjouksen mukaisena. Vastaus sitoo antajaansa. Se on peruutettavissa OikTL:n 7§:n mukaisesti samoin kuin tarjouskin. (Saarnilehto 2009, 49-50)

2.3.2.2 Vastauksen oikea-aikaisuus

Sen lisäksi että tarjouksen vastauksen tulee olla puhdas, tulee sen olla saapunut tarjouksen tekijälle määräajan kuluessa. Vastauksen tullessa määräajan jälkeen, tarjouksen tekijä vapautuu tarjoussidonnaisuudestaan. Sillä ei ole merkitystä, koska tekijä ottaa vastauksesta selon. Vastaukseksi riittää tarjouksen täyttäminen. Jos vastaus saapuu määräajan jälkeen, vaikka se olisi hyväksyvä, ei synny sopimusta. Myöhään saapunut vastaus katsotaan uudeksi vastauksen antajan tekemäksi tarjoukseksi. Jos

tähän vastataan myöntävästi, syntyy sopimus. Koska myöhästyneessä vastauksessa ei säännönmukaisesti ole mitään määräaika sen hyväksymiselle, alkuperäisen tarjouksen tekijän on hyväksyttävä myöhästynyt vastaus kohtuullisessa ajassa, mikäli haluaa aikaansaada sopimuksen. Jos kuitenkin alkuperäisen tarjouksen lähettäjä hyväksyy määräajan jälkeen saapuneen vastauksen, syntyy sopimus.

Sääntöön jossa myöhästynyt hyväksyvä vastaus katsotaan vastaajan tekemäksi tarjoukseksi, on poikkeus. Jos vastauksen lähettäjä on voinut perustellusti olettaa vastauksen tulleen oikeassa ajassa perille ja tarjouksen tekijän on täytynyt tämä käsittää, tarjouksen tekijälle on asetettu reklamaatiovelvollisuus, ellei hän halua hyväksyä myöhästynyttä vastausta (Hoppu ym. 2005, 52).

2.4 Sopimustyytit

2.4.1 Kuluttajasopimukset

Kuluttajasopimuksilla tarkoitetaan kuluttajan ja elinkeinoharjoittajan välisiä sopimuksia. Tyypillistä kuluttajasopimuksia koskevalle lainsäädännölle on sen pakottavuus ja sen vaikutus on normaalisti yksipuolista. Kuluttajasopimusten osapuolet eivät voi pätevästi sopia kuluttajan kannalta lain tasoa epäedullisemmista sopimusehdoista. Paremmista ehdoista toki voi sopia. Pakottavan sääntelyn vahva asema kaventaa osapuolten oikeutta päättää sopimuksen sisällöstä. Kuluttajasopimuksissa sopimuspuolten tosiasiallisilla voimasuhteilla ei ole merkitystä. Kuluttaja voi olla varakkaampi asiantuntevampi kuin elinkeinoharjoittaja, sopimussuhdetta arvioidaan kuitenkin kuluttajasopimuksena.

2.4.2 Kerta- ja keistosopimukset

Kertasopimus ja keistosopimus erotetaan toisistaan sopimuksen varsinaisen täytännönpanon kestoajan perusteella. Kertasopimus on lyhytkestoinen. Siinä toteutetaan yksittäinen vaihdantatoimi kerran. Tyypillisenä esimerkkinä voidaan mainita irtaimen esineen kauppa. Siinä ostaja luovuttaa rahat ja myyjä tavaran. Tämän jälkeen

osapuolten välille ei jää jatkuvaa sopimussuhdetta, vaikkakin esimerkiksi suorituksen virheellisyydestä johtuen sopimukseen voidaan jälkeenpäin vielä palata.

Sopimus, jossa ei ole määrätty sopimuksen loppumispäivää, on voimassa toistaiseksi ja sitä nimitetään kestosopimukseksi.

Kertasopimusten ja kestosopimusten erot tulevat selvästi esille sopimuksen päättämistilanteissa. Kestosopimuksen päättäminen aiheuttaa usein vahinkoa sopimuspuolelle, joka haluaisi jatkaa sopimussuhdetta ja on suunnitellut toimintansa sitä silmällä pitäen. Tällaiset sopimuksen voimassapitämistä puoltavat intressit vaikuttavat irtisanomis- ja purkamiskynnykseen.

Kertasopimusten yhteydessä irtisanomismahdollisuutta ei tunneta lainkaan. Kertasopimukset lakkaavat joko velvoitteiden täyttämisen tai sopimuksen purkamisen kautta (Hallila & Hemmo 2008, 9).

Kertasopimuksen ehtoja ei voi muuttaa kuin erityistilanteissa. Perusteet pitää olla päteviä ja yksilöityjä sopimuksessa. Tällaisia päteviä perusteita voi olla esimerkiksi lainsäädännön muutos, jota yrityksen ei kohtuudella ole voitu edellyttää ottaa huomioon sopimusta tehtäessä tai nk. force majeure-syy eli yrityksen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella oleva, ehdoissa tarkemmin yksilöity este, jota yrityksen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia hän ei myöskään kohtuudella olisi välttää tai voittaa.

3 IRTAIMEN KAUPPA

Irtaimen kauppa on yksi sopimus. Siinä myyjä luovuttaa esineen omistusoikeuden ostajalle rahavastiketta vastaan.

Irtaimen kauppaa koskevia säännöksiä säätelee yleislakina kauppalaki. Lisäksi tietyn tyyppisiin irtaimen kaupan lajeihin on omat erityislait. Tällaisia ovat esimerkiksi osamaksu- ja kuluttajakauppaa koskevat lain säännökset. Kuluttajansuojalaissa on yksityiskohtaisia säännöksiä elinkeinoharjoittajan ja kuluttajan välisestä kulutustavarankäytön kaupasta. Mikäli kauppalain ja erityislain säännökset ovat ristiriidassa keskenään, sovelletaan pääsääntöisesti erityislakia. Kauppalakia siis sovelletaan yleisesti irtaimen kaupassa. (Hoppu ym. 2005, 84.)

Irtaimen kaupan eri lajeja ovat erityisesineen kauppa, lajitavaran kauppa, valmistus- tai tilauskauppa, liikekauppa, siviilikauppa sekä kulutustavaran kauppa. Kulutustavaran kaupassa kaupan osapuolina ovat elinkeinoharjoittaja ja yksityinen kuluttaja. Ja kuten kuluttajansuojalain 1 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan kuluttajansuojalaki koskee kulutushyödykkeiden tarjontaa, myyntiä ja muuta markkinointia elinkeinoharjoittajalta kuluttajalle.

Koska työni käsittelee kuluttajakauppa ja kohteena ovat kulutustavarat, en käsittele tässä työssä muita irtaimen kaupan lajeja.

3.1 Kaupan muoto ja sisältö

Irtaimen kauppa on vapaamuotoinen oikeustoimi. Se on pätevä, tehtiinpä se suullisesti tai kirjallisesti (Hoppu ym. 2007, 86). Kirjallisesti tehdyllä muodolla on etunsa koska siinä kaupan sisältö on helppo näyttää toteen. Kaupan ehdot tulevat tällöin myös yksityiskohtaisemmin harkituksi.

Kaupan sisältö on asianomaisten vapaasti sovittavissa mutta huomioitavaa on että erityislainsäädäntö kuiteinkin asettaa omat rajoitteensa sopimukselle. Kuluttajansuojalaki on eräs erityislainsäädäntö. Siinä määritellään kuluttajankaupassa käytettävien sopimusten omat rajoitteensa. Kuluttajankaupassa olevat pykälät ovat pakottavia. Toisin sanoen jos jossakin kuluttajankaupassa käytetyssä sopimuksessa on ehto joka on ristiriidassa kuluttajansuojalain kohdan kanssa, on se ehto silloin mitätön.

Kaupan sisällön keskeisiä kohtia ovat kauppahinta ja kaupan kohdetta koskevat ehdot. Pääsääntöisesti kaupan hinta sovitaan kauppaa päättäessä mutta kauppa on pätevä myös vaikka kauppahinta olisi jäänyt mainitsematta. Kauppahinnan jäädessä avoimeksi ostaja on kuitenkin velvollinen maksamaan kohtuullinen hinta, huomioon ottaen tavaran laatu ja ominaisuudet, kaupantekohetken käypä hinta ja muut olosuhteet. Jos hinta on laskettava lukumäärän, mitan tai painon mukaan, hintalaskelman perustaksi on otettava tavaran määrä vaaranvastuun siirtyessä ostajalle. (Hoppu ym. 2007, 86.)

Jos ostaja on saanut kaupan kohteesta laskun, siinä ilmoitettu hinta sitoo häntä, jollei ostaja kohtuullisessa ajassa ilmoita myyjälle, ettei hän hyväksy hintaa, eikä alemmasta hinnasta voida katsoa sovitun tai vaadittu hinta on kohtuuton (Hoppu ym. 2007, 86).

3.2 Elinkeinoharjoittajan velvoitteet

Elinkeinoharjoittajan yleisillä velvollisuuksilla tarkoitetaan kuluttajasopimuksen tyyppin mukaisia sekä yleisistä periaatteista johtuvia velvollisuuksia. Esimerkiksi kuluttajakaupassa myyjän päävelvollisuus on toimittaa sopimuksen mukaista, virheetöntä tavaraa oikeaan aikaan. Elinkeinoharjoittajalla on lojaliteettivelvollisuus joka tarkoittaa sitä että elinkeinoharjoittajan on otettava huomioon oman etunsa lisäksi myös kuluttajan edut sekä sopimusta tehtäessä että sopimussuhteen aikana.

3.2.1 Elinkeinoharjoittajan tiedonantovelvollisuus

Elinkeinoharjoittajan tiedonantovelvollisuudella on kuluttajan kannalta olennainen merkitys. Tämä tarkoittaa sitä että tiedot on annettava sopimusta tehtäessä ja usein myös sopimussuhteen aikana. Usein miten toiselle osapuolelle on annettava oikeat tiedot seikoista, joilla on tälle olennainen merkitys ja joiden voidaan olettaa vaikuttavan tämän sopimuksetekopäätökseen tai sopimuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämiseen. Elinkeinoharjoittajan tiedonantovelvollisuuteen liittyy monesti myös selonottovelvollisuus. Ei riitä että elinkeinoharjoittaja antaa tiedon jo tietämistään seikoista, vaan elinkeinoharjoittajan on itsensä otettava selko niistä seikoista, jotka kuuluvat tiedonantovelvollisuuteen. Vaikkei henkilö tietäisi jostakin seikasta, on selonottovelvollisuus silti olemassa. Rajana on se, mistä seikoista on mahdollisuus ottaa selko. Myös kuluttajalla itsellään on määrätty velvollisuus ottaa asioista selko (Ämmälä 2006, 80).

3.2.1.1 Tiedonantovelvollisuuden sisältö

Tiedonantovelvollisuuden sisältö riippuu monesta seikasta. Se on joissakin tapauksissa täsmennetty lain säännöksessä, joten sopimustyyppillä on vaikutusta tiedonantovelvollisuuden sisältöön. Annettavien tietojen sisältö riippuu myös olosuhteista kussakin tapauksessa sekä osapuolten asemasta. Tiedonantovelvollisuuden sisältöön vaikuttaa erityisesti se, että elinkeinoharjoittajan vastapuolena on kuluttaja. Esimerkiksi KSL 5 luvun 13 §:n 3 momentin mukaan on annettavien tietojen ohjeiden tarpeellisuutta arvioitaessa huomioon se, mitä myyjän kohtuudella edellytetään ymmär-

täneen asiakkaan tarvitsevan. KSL 8 luvun 13 §:n 3 momentissa säädettyä toimeksisaajan tiedonantovelvollisuuden sisältöä arvioitaessa on otettava huomioon toimeksisaajan havaittavissa olevat erot kuluttajan tietämyksessä. Tiedonantovelvollisuuden sisältö vaihtelee myös kuluttajasta riippuen. (Ämmälä 2006, 83.)

Kuluttajakaupassa elinkeinoharjoittajan tiedonantovelvollisuus on kytketty tavaran virheeseen.

Tietojen antamisella on monesti ratkaiseva merkitys harkittaessa, onko elinkeinoharjoittaja täyttänyt tiedonantovelvollisuutensa. Tietojen antaminen ei saa olla pelkkä muodollisuus, vaan tiedot on esitettävä selkeästi ja niin, että kuluttaja ne ymmärtää. Tietojen antamistapaan vaikuttaa paljon se, millainen kuluttaja on elinkeinoharjoittajan vastapuolena, esimerkiksi kuluttajan ammatti, tieto-taito tai kokemus asiasta. Sopimuksesta ja tilanteesta riippuen elinkeinoharjoittajalla saattaa olla velvollisuus reklamoida jostakin seikasta kuluttajalle. Reklamaatiovelvollisuus on erotettava elinkeinoharjoittajan tiedonantovelvollisuudesta. Elinkeinoharjoittajan reklamaatiovelvollisuuden sovelletaan ankarampia sääntöjä kuin kuluttajan reklamaatiovelvollisuuteen. Esimerkiksi elinkeinoharjoittajan reklamaatioaika on suhteellisesti lyhyempi kuin kuluttajan.

3.2.1.2 Elinkeinoharjoittajan tiedonantovelvollisuus taimikaupassa

Elinkeinoharjoittajan tiedonantovelvollisuus korostuu erityisesti taimikaupassa jossa osapuolena on kuluttaja. Taimimyymälän myyjällä on oltava tarpeeksi laaja tieto taimista jotta hän osaa antaa kuluttajalle oikeat tiedot taimen menestymiseen liittyvistä seikoista. Myyjän tulee antaa kuluttajalle oikeat tiedot esimerkiksi millaiseen kasvualustaan taimi tulee istuttaa. Kun myyjä on antanut oikeat tiedot esimerkiksi oikeasta kasvualustasta, voi kuluttaja tehdä päätöksen siitä soveltuuko kyseinen taimi hänen pihalleen. Oikea kasvualusta on sellainen seikka jolla on ostotilanteessa olennainen merkitys kuluttajan päätökseen taimen ostamisesta. Jos myyjä antaa puutteellista tietoa esimerkiksi tuosta kasvualustasta, voi tuo puutteellinen tieto vaikuttaa kuluttajan ostopäätökseen.

Elinkeinoharjoittajan selonottovelvollisuuskin tulee taimikaupassa vahvasti esille. Taimimyymälän myyjän tulee ottaa selvää asiakkaalta taimen istutukseen merkittävästi liittyvät seikat kuten esimerkiksi millaiseen kohtaan pihaansa kuluttaja taimen tulee istuttamaan.

3.3 Kuluttajan velvollisuudet

Kuluttajan on elinkeinoharjoittajan tavoin pidettävä tekemänsä sopimukset, ellei lailla ole toisin säädetty (Ämmälä 2006, 123). Laissa on määritelty tietyt kuluttajan velvollisuudet. Sopimuksen täyttäminen on kuluttajan päävelvollisuus joka tarkoittaa yleensä sitä että kuluttaja maksaa elinkeinoharjoittajalle kulutushyödykkeen hinnan. Muita kuluttajan velvollisuuksia on mm myötävaikutusvelvollisuus, huolenpitovelvollisuus, selonotto(tarkistus) ja tiedonantovelvollisuus sekä reklamaatiovelvollisuus. Kuluttajansuojalain säädökset kuluttajan velvollisuuksien osalta ovat pakottavia. Kuluttajan velvollisuuksia ei voida lisätä siitä mitä laissa on säädetty.

3.3.1 Myötävaikutusvelvollisuus

Kuluttajan myötävaikutusvelvollisuus on lähinnä elinkeinoharjoittajan lojaliteettivelvollisuutta vastaava. Myötävaikutusvelvollisuus käsittää monia eri seikkoja. Yleensä kuluttajan on toimittava siten, että elinkeinoharjoittaja voi omalta osaltaan täyttää sopimuksen. Myötävaikutusvelvollisuus merkitsee yleensä sekä ennen sopimuksen täyttämistä koskevia että sopimuksen täyttämiseen liittyviä toimenpiteitä. Velvollisuuden tarkka sisältö määräytyy kunkin sopimuksen ja tilanteen mukaan.

KSL 5 luvussa ei ole erityisiä myötävaikutusvelvollisuutta koskevia säännöksiä. Kuluttajakauppaan sovelletaan kuitenkin kauppalain säännöksiä siltä osin kuin kuluttajansuojalain säännöksistä ei muuta johdu.

Tavaran tarkastaminen on eräs myötävaikutusvelvollisuuden ilmenemismuoto. Kuluttajakauppaan ei sovelleta KL 20 §:n 2 ja 3 momentin ennakkotarkastusta ja sen laiminlyönnin vaikutusta koskevia säännöksiä. Tästä huolimatta kuluttajalla on määrätynlainen velvollisuus tarkistaa tavara ennen kaupantekoa. Myöskään KL 31 §:n säännöksiä tavaran tarkastuksesta luovutuksen jälkeen ei sovelleta kuluttajakauppaan. Ostajalla ei siten ole erityistä velvollisuutta tarkistaa tavara. Tavaran tarkistusta koskeva ongelma tulee kuitenkin esille arvioitaessa KSL 5 luvun 16 §:n mukaan, milloin ostajan olisi tullut havaita virhe. Kussakin tapauksessa erikseen harkitaan olosuhteet huomioon ottaen, onko ostaja asianmukaisesti tarkistanut tavaran ja onko hän ilmoittanut virheestä ajoissa.

3.3.2 Reklamaatiovelvollisuus

Ostaja ei saa vedota tavarán virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa (Kuluttajansuojalaki 38/1978,1§). Kuluttajan on monissa tapauksissa ilmoitettava elinkeinoharjoittajalle vaatimuksistaan, jos hän jostain syystä haluaa vedota elinkeinoharjoittajan sopimusrikkomukseen tai sen seuraukseen. Virheilmoitus on esitettävä kuluttajakaupassa myyjälle tai sille, joka on välittänyt kaupan myyjän lukuun tai sitoutunut vastaamaan tavarán ominaisuuksista (Kuluttajansuojalaki 38/1978, 16§). Kuluttajakauppaa koskevat reklamaatiosäännökset vastaavat paljolti kauppalain säännöksiä

3.3.2.1 Reklamaatiotavat

Määrätyissä tilanteissa kuluttajan on, kuten ostajan kauppalain mukaan, reklamoitava mutta ainoastaan myyjän sopimusrikkomuksesta. Tällöin on kyseessä niin sanottu neutraali reklamaatio. Tämän jälkeen kuluttajan on täsmennettävä sopimusrikkomuksen seurauksena olevat vaatimuksensa yksilöidyllä reklamaatiolla.

2.3.2.2 Reklamaatioaika virhetilanteissa

Ostaja ei KSL 5 luvun 16§:n 1 momentin mukaan saa vedota tavarán virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tavarassa tai hänen olisi pitänyt se havaita. Virheilmoitus myyjälle voidaan kuitenkin aina tehdä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja tosi asiassa havaitsi virheen. Arvioitaessa reklamaatiovelvollisuuden syntymistä pidetään ratkaisevana ajankohtaa, jolloin ostajan tulee tai hänen olisi pitänyt tulla tietoiseksi siitä, että tavarassa on virhe.(Ämmälä 2006, 133.)

Kohtuulliseksi katsottava aika on kuluttajankaupassa yleensä pidempi kuin elinkeinoharjoittajien välisessä kaupassa koska kuluttajalta ei yleensä voida vaatia yhtä nopeaa reklamaatiota kuin elinkeinoharjoittajalta. Ajan pituuteen vaikuttavat myös ku-

luttajan asiantuntemus sekä kunkin yksittäistapauksen olosuhteet. Tavarán laatu ja ostajan mahdollisuus havaita virhe vaikuttavat myös reklamaatioajan pituuteen. Myyjän tietoisuus virheestä pidentää kuitenkin reklamaatioaikaa. Kohtuullista reklamaatioaikaa koskevaa edellytystä ei kuitenkaan jokaisessa tapauksessa sovelleta. Ostaja saa KSL 5 luvun 16§:n 1 momentin estämättä vedota tavarán virheeseen seuraavissa tapauksissa: 1) myyjä on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaaisesti ja arvottomasti, 2) virhe perustuu siihen, että tavara ei täytä tuoteturvallisuuslaissa tai muissa terveyden tai ominaisuuden suojelemiseksi annetuissa säännöksissä tai määräyksissä asetettuja vaatimuksia, 3) virhe perustuu siihen, että tavara on muuten terveydelle tai omaisuudelle vaarallinen. Myyjän törkeän huolimaton menettely saattaa liittyä muun muassa myyjän menettelyyn joko tavarán valmistuksen yhteydessä tai kauppaa edeltävän tietojen antamisen osalta. Kunnianvastaista ja arvotonta menettelyä on esimerkiksi se, että myyjä on tiennyt tavarán virheestä mutta yrittänyt salata sen ostajalta. Terveyden tai omaisuudelle vaarallinen tavara on käsiteltävä nykyisin kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 6 §:stä ilmenevällä tavalla. (Ämmälä 2006, 138.)

3.4 Taimet irtaimena esineenä

Kuten aikaisemmin todettiin, kuluttajansuojalaki koskee kulutushyödykkeen tarjontaa, myyntiä ja muuta markkinointia elinkeinoharjoittajalta kuluttajalle. Kuluttajansuojalain 1 luvun 3 §:ssa määritellään että kulutushyödykkeellä tarkoitetaan tavaroita, palveluita sekä muita hyödykkeitä ja etuuksia joita tarjotaan luonnolliselle henkilölle tai joita tällaiset henkilöt olennaisessa määrässä hankkivat yksityistä taloutta varten. Näin ollen taimetkin ovat irtaimia esineitä siinä missä mikä tahansa muutkin irtaimet

Taimet ovat kuitenkin luonteeltaan hyvin erilaisia kuin muut irtaimet. Taimet ovat kasvavaa materiaalia joka kasvaakseen vaatii useanlaisia toimenpiteitä. Eri taimet vaativat esimerkiksi aivan erilaisen kasvualustan. Esimerkiksi ruusun taimet vaativat tietynlaisen kasvualustan, jotta ne kykenevät kasvamaan. Myös sillä ilman suunnalla, mihin taimi istutetaan, on suuri merkitys. Jotkut taimet eivät siedä aurinkoa ollenkaan ja jotkut vaativat aurinkoa enemmän. Mutta sekään ei aina riitä, että ilmansuunta ja kasvualusta ovat oikeita. Useat taimet vaativat myös tietynlaista lannoitusta. Ja kaikkien näiden edellä mainittujen lisäksi, merkittävänä taimen menestymisen ehtona

on että oikea hoito. Jokainen taimilaji vaatii omanlaisensa hoidon. Sekä taimikauppiaille lähettämässäni kyselyssä että vuosien varrella usean kauppiaan ja myyjän kanssa keskustellessa, on käynyt ilmi, että todella usein taimien menehtymisen on aiheuttanut joko kokonaan kastelun laiminlyönti tai liian vähäinen kastelu.

Mutta on myös monia tekijöitä jotka vaikuttavat taimen kasvuun ja kestävyYTEEN ja joihin ei voi kuluttaja eikä kauppias vaikuttaa. Tällaisia ovat ilmastolliset tekijät sekä jyrsijäeläimet. Suomen ilmasto tekee sen, että täällä ei kasva aivan samat kasvit kuin etelänmaissa. Meillä on talvi joka saattaa koetella taimien kestävyyttä. Itse lumi ei ole taimille vaarallista, päinvastoin. Jos talvella on paksu lumikerros, suojaa se taimia talven pakkasilta. Mutta jos talvi on vähäluminen ja on kova pakkanen, on se erittäin haitallista taimille. Vähälumisena talvena säät saattavat vaihdella suuresti. Keskellä talvea tai liian aikaisin keväällä saattaa tulla lämpimät kelit. Liian varhain tuleva lämmin jakso purkaa kasvin talvilepotilan, jolloin kevähallat pilaavat turvonneet silmut ja pahimmassa tapauksessa koko kasvin. Mutta myös painava lumi voi tehdä tuhoja esimerkiksi pilarimaisille havupensaille. Myös erilaiset luonnonilmiöt kuten kova tuuli ja myrsky saattaa vahingoittaa taimia todella pahasti.

4 VIRHE

Kauppaa koskevien säädösten mukaan tavarassa on silloin virhe, jos se ei ole sopimuksenmukaista. Arvioitaessa tavarassa olevaa virhettä, otetaan lähtökohdaksi sopimus. Sopimus määrittelee sen, minkälainen tavaran kuuluisi olla ja näin ollen onko tavara ollut sopimuksenmukainen. Jos tavara poikkeaa jossakin suhteessa siitä, mitä ostaja on voinut sopimuksen perusteella edellyttää, on tavara virheellistä. Elinkeinoharjoittajan on aina toimitettava virheetön tavara. Kuluttajakaupassa tämä korostuu erityisesti. Kuluttajansuojalaki sisältää useita säännöksiä jotka täsmentävät virhekkäsitteen sisältöä.

Kuluttajansuojalain yleinen virhesäännös määrittelee että tavaran on lajiltaan, määrältään, laadultaan, muilta ominaisuuksiltaan ja pakkaukseltaan vastattava sitä, mitä voidaan katsoa sovitun. Jos muuta ei voida katsoa sovitun, tavaran tulee 1) soveltua tarkoitukseen, johon sellaisia tavaroita yleensä käytetään, 2) soveltua siihen, erityi-

seen tarkoitukseen, johon tavaraa oli tarkoitus käyttää, jos myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta eikä hän ole ennen kaupantekoa ilmoittanut ostajalle, että tavara ei mahdollisesti sovellu aiottuun käyttötarkoitukseen, 3) olla myyjän siitä antaman kuvauksen mukainen ja vastata ominaisuuksiltaan sitä, mihin myyjä on viitannut esittämällä näytteen tai mallin, 4) olla pakattu tavanmukaisella tai muuten sopivalla tavalla, jos pakkaus on tarpeen tavarán säilyttämiseksi tai suojaamiseksi sekä 5) kestävyydeltään ja muuten vastata sitä, mitä kuluttajalla yleensä on sellaisen tavarán kaupassa perusteltua aihetta olettaa. Tavarán tulee ominaisuuksiltaan vastata laissa, asetuksessa tai viranomaisen päätöksessä asetettuja vaatimuksia, paitsi jos ostajan tarkoituksena on käyttää tavaraa tarkoitukseen, jossa kyseisellä vaatimuksella ei ole merkitystä. Jos tavara poikkeaa siitä mitä 1-3 momentissa säädetään, siinä on virhe. (Kuluttajansuojalaki 16/1994, 12§.)

4.1 Sopimuksen mukainen

Arvioitaessa tavarán virhettä, on peruslähtökohtana kaupan osapuolten välisen sopimuksen sisältö. Kuluttajakaupassa tämä on määritelty jo KSL 5 luvun 12 §:n 1 momentissa olevassa yleisessä virhesäännössä. Tavarán on lajiltaan, määrältään, laadultaan, muilta ominaisuuksiltaan ja pakkaukseltaan vastattava, sitä mitä voidaan katsoa sovitun. Se, mitä voidaan katsoa sovitun, on ymmärrettävä laajasti. Huomioon on otettava muutakin aineistoa kuin elinkeinoharjoittajan suullisia tai kirjallisia vakuutuksia. Se, mitä tavarán ominaisuuksista voidaan katsoa sovitun, saattaa ilmetä nimenomaisesti tai olosuhteista. Osapuolten noudattamalla käytännöllä saattaa myös olla merkitystä arvioitaessa, mitä voidaan katsoa sovitun. Lisäksi se, mitä kuluttajalla elinkeinoharjoittajan tieteen oli perusteluta aihetta edellyttää, voidaan ottaa huomioon. (Ämmälä 2002, 35.)

Kaupán kohde voidaan yksilöidä sopimuksessa tarkastikin. Kaupán kohde voidaan määritellä sopimuksessa viittaamalla vaikka johonkin nimikkeeseen jolloin tavarán on vastattava sitä laatua, mitä vastaavanlaisen tavarán laatu olisi. Myös olosuhteista saattaa ilmetä, mitä tavarán ominaisuuksia voidaan katsoa sovitun. Ostajalla on oikeus vaatia virheseuraamuksia, vaikka luovutettu tavara olisi samanarvoinen tai yhtä käyttökelpoinen kuin sopimuksen mukainen tavara, jos se poikkeaa sovitusta jossakin suhteessa, esimerkiksi värin tai päällysmateriaalin puolesta.

Yleisen KSL 5 luvun 12 §:ssä olevan virhesäännöksen mukaan tavarassa on virhe, jos se poikkeaa säännöksen 1-3 momentissa säädetystä. Ostaja ei kuitenkaan voi virheenä vedota seikkaan, joka johtuu ostajasta itsestään tai hänen puolellaan olevasta syystä. Tähän sisältyvät myös esimerkiksi ostajan myyjän tietten edellyttämät seikat. Jollei tavarän ominaisuuksista ole erityisesti sovittu ja sopimus on tässä suhteessa epätäydellinen, sovelletaan KSL 5:12 §:n 2 momentin säännöksiä.

4.2 Tarkoitukseen soveltuva

Kuluttajansuojalain 5 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan jos muuta ei voida katsoa sovitun, tavarän tulee soveltua tarkoitukseen, johon sellaisia tavaroita yleensä käytetään.

KSL 5 luvun 12 §:n mukaan tavarän on ensinnäkin sovelluttava tarkoitukseen, johon sellaisia tavaroita yleensä käytetään. Tavaralla on oltava kaikki ne ominaisuudet, joita tavarän käyttökelpoisuus edellyttää. Tavaralla ei toisaalta saa olla ominaisuuksia, jotka tekevät siitä käyttötarkoitukseen soveltumattoman. Rannekellon on esimerkiksi näytettävä oikeaa aikaa ja oltava tavanomaista käyttöä varten riittävän kestävä. Heikkolaatuista tavaraa ei kuitenkaan välttämättä voida pitää virheellisenä, sillä samaa käyttötarkoitusta palvelevien tavaröiden välillä saattaa olla laatueroja, jotka heijastuvat niiden hinnasta. Kuluttajalla ei myöskään aina ole mahdollisuutta ostaa parasta laatua.

Tavarän on KSL 5 luvun 12§:n mukaan sovelluttava myös siihen erityiseen tarkoitukseen, johon tavaraa oli tarkoitus käyttää. Tällöin kuitenkin edellytetään, että myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tällaisesta tarkoituksesta eikä hän ole ennen kaupantekoa ilmoittanut ostajalle, että tavaraa ei mahdollisesti sovellu aiottuun käyttötarkoitukseen. Mikäli ostaja selostaa myyjälle tavarän käyttötarkoituksen ja tekee valintansa myyjän avustuksella, myyjä vastaa siitä, että tavara soveltuu ostajan ilmoittamaan tarkoitukseen. Ostajan on voitava luottaa myyjän asiantuntemukseen ja arviointiin, ellei myyjä nimenomaisesti ilmoita, ettei hän tiedä tai ole varma tavarän soveltuvuudesta. Myyjän tietämys sopimusta tehtäessä on ratkaiseva. Ostajalla ei kuitenkaan ole oikeutta vedota kyseiseen säännökseen, jos hänellä on parempi asiantuntemus tavarän suhteen kuin myyjällä tai jos ostaja on selostanut tavarän käyttötarkoituksen puutteellisesti tai virheellisesti. Edelleen tavarän täytyy KSL 5 luvun 12 §:n mukaan olla myyjän siitä antaman kuvauksen mukainen ja vastata ominaisuuksil-

taan sitä, mihin myyjä on viitannut esittämällä näytteen tai mallin. Myyjän on ilmoitettava ostajalle, mikäli varsinainen tavara saattaa jossakin suhteessa poiketa näytteestä tai mallikappaleesta ja ostajalla ei ole aihetta ottaa niitä lukuun. Myyjä on voinut kuvata esimerkiksi tavaran ulkonäköä paikkansa pitämättömällä tavalla.

4.3 Pakkaus

KSL 5 luvun 12 §:ssä edellytetään lisäksi, että tavaran on oltava pakattu tavanmukaisella tai muuten sopivalla tavalla, jos pakkaus on tarpeen tavaran säilyttämiseksi tai suojaamiseksi. Helposti rikkoontuva tavara on pakattava erityisen huolellisesti. Myyjällä on vastuu virheestä, mikäli tavara puutteellisen pakkauksen vuoksi vahingoittuu luovutuksen jälkeisessä kuljetuksessa tai pilaantuu normaaleissa säilytysolosuhteissa. Jos pakkaus on vahingoittunut, mutta itse tavara on vahingoittumaton, ostaja ei yleensä ole oikeutettu vaatimaan virheseuraamuksia.

4.4 Tavarán kestävyyt

Edelleen kuluttajansuojalaki edellyttää, että tavaran täytyy kestävyydeltään ja muuten vastata sitä mitä kuluttajalta yleensä on sellaisen tavaran kaupassa perusteltua aihetta olettaa. Harkittaessa, mitä kuluttajalla yleensä on aihetta olettaa, perustetaan arviointi yleiseen mittapuuhun. Kuluttajan henkilökohtaisilla odotuksilla ei ole ratkaisevaa merkitystä. Sen sijaan tavaran hinnalla sen laatuun nähden on merkitystä. Myyjälle ei synny vastuuta virheestä, jos tavara on lyhyen käyttöajan jälkeen rikkoontunut sen vuoksi, että se on altistettu suuremmalle rasitukselle, kuin mitä kuluttaja perustellusti voi olettaa sellaisen tavaran kestävän.

4.5 Lain ja asetusten vaatimat ominaisuudet

Tavarán on KSL 5 luvun 12 §:n 3 momentin mukaan ominaisuuksiltaan vastattava laissa, asetuksessa tai viranomaisen päätöksessä asetettuja vaatimuksia, paitsi jos os-

tajan tarkoituksena on käyttää tavaraa tarkoitukseen, jossa kyseisellä vaatimuksella ei ole merkitystä.

Ostaja ei saa KSL 5:1,3 § :n mukaan virheenä vedota seikkaan, josta hänen täytyy olettaa tietneen kauppaa tehtäessä. Ostaja ei myöskään saa virheenä vedota seikkaan, joka johtuu hänen toimittamistaan tavarantoimittajan valmistamiseen käytetyistä tarveaineista, paitsi jos myyjän puolella on menetelty huolimattomasti.

KSL 5:12 eroaa KL17 §:sta esimerkiksi siten, että tavarantoimittajan tulee ominaisuuksiltaan vastata laissa, asetuksessa tai viranomaisen päätöksessä asetettuja vaatimuksia, paitsi jos ostaja käyttää tavaraa sellaiseen tarkoitukseen, että kyseisellä vaatimuksella ei ole merkitystä.

Ostaja ei kuitenkaan saa virheenä vedota seikkaan, josta hänen täytyy olettaa tietneen kauppaa tehtäessä. Ostaja ei myöskään saa virheenä vedota seikkaan, joka johtuu hänen toimittamistaan tavarantoimittajan valmistamiseen käytetyistä tarveaineista, paitsi jos myyjän puolella on menetelty huomattomasti. Tavarassa on myös virhe, jos sen yhteydessä ei luovuteta ostajalle sellaisia ohjeita, jotka ovat tarpeen tavarantoimittajan asentamisesta, kokoonpanosta, käytöstä, hoitoa tai säilyttämistä varten (Kuluttajansuojalaki 1258/2001, 12§). Tavarassa on myös virhe, jos se ei vastaa niitä tietoja tavarantoimittajan ominaisuuksista tai käytöstä, jotka myyjä tai joku muu aikaisemmassa myyntipöytäkirjassa tai myyjän lukuun on antanut tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupan tekoa. Myyjä ei kuitenkaan vastaa 1 momentissa tarkoitettua virheestä, jos hän osoittaa, että 1) hän ei ollut eikä hänen olisi pitänytkaan olla selvillä annetuista tiedoista, 2) tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kauppaan, tai 3) tiedot on ajoissa selkeällä tavalla oikaistu. (Kuluttajansuojalaki 1258/2001, 13§.)

4.5.1.1 Lainsäädäntö taimikaupassa

Taimikaupassa keskeisenä lainsäädäntönä on taimiaineistolaki. Taimiaineistolain 1 luvun 1 §:n mukaan laki koskee puutarhakasvien taimiaineiston tuotantoa, maahan tuontia ja markkinointia. Laki ei koske taimiaineiston vähäistä markkinointia, tuotantoa tai maahan tuontia, jota ei harjoiteta ammattimaisesti. Puutarhakasvien taimiaineistolla laissa tarkoitetaan hedelmäpuiden ja marja-, koriste- ja vihanneskasvien taimia ja muuta lisäysaineistoa, ei kuitenkaan vihanneskasvien siemeniä. Taimiaineiston toimittajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka har-

joittaa ammattimaisesti taimiaineiston tuotantoa markkinointia varten, varastointia, maahantuontia, maastavientiä tai markkinointia.

Taimiaineistoa saa markkinoida, markkinointia varten tuottaa, varastoida ja maahantuoda vain sellainen taimiaineiston toimittaja, joka on hyväksytty ja merkitty kasvinuotannon tarkastuksen valvontaa varten pitämään rekisteriin. Jotta toimittaja hyväksyttäisiin rekisteriin, tulee hänen täyttää tietyt edellytykset: 1) toimittaja on järjestänyt toimintansa laadunvarmistuksen, 2) toimittajalla on toiminnan asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat tuotanto- tai toimitilat sekä 3) rekisteriin merkittävässä toimintayksikössä on tämän lain säännösten noudattamisesta vastaava henkilö. Taimiaineistolain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle ja täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto (EVIRA), joka käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksia.

Taimien soveltuvuudesta Suomen kasvuolosuhteisiin säädetään taimiaineistolain 2 luvun 6§:ssä. Kasvintuotannon tarkastuskeskus,(joka nykyään on Elintarviketurvallisuusvirasto eli EVIRA) antaa ja julkaisee suosituksia Suomen kasvuoloihin sopivasta avomaalle istutettavien hedelmäpuiden ja marjakasvien sekä kaksi- ja monivuotisten koristekasvien taimiaineistoa. Taimiaineiston toimittajan on pidettävä myyntipaikalla ostajien nähtävänä tarkastuskeskuksen julkaisemat suositukset

4.5.1.2 Taimiaineiston laatuvaatimukset

Taimiaineistolain 2 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan maahan tuovan, Suomessa markkinoitavan sekä Euroopan talousalueelle vietävän taimiaineiston tulee täyttää taimiaineiston tulee täyttää taimiaineiston laatua ja kasvien terveyttä koskevat vaatimukset sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään ottaen huomioon Euroopan yhteisön taimiaineiston tuotantoa ja markkinointia koskevat säännökset sekä Suomea sitovat kansainväliset sopimukset. EVIRA on laatinut taimitarhaksille laatuvaatimukset. Taimitarhakaupassa ja maahantuonnissa on taimien täytettävä taimiaineistoasetuksien mukaiset laatuvaatimukset. Tärkeimmät ovat laji- ja lajikeaitous, kasvien terveys ja sekä kehitysvaihe. Kasvien on myös oltava merkitty taimiaineistoasetuksien mukaisesti taimitodistuksella tukkumyynnissä ja nimilapulla vähittäismyynnissä.

4.5.1.3 Laji- ja lajikeaitous

Markkinointia ja maahantuontia varten taimiaineiston on oltava nimetty oikein laji- ja lajikenimeltään. Sen on oltava perinnöllisesti riittävän yhtenäistä. Lajikkeen on oltava yleisesti tunnettu.

4.5.1.4 Kasvien terveys

Kasviaineistossa ei saa esiintyä kasvinterveyslaissa tarkoitettuja kasvintuhoojia, ja sen on käytännöllisesti puhdasta muista, kuten ankeroista, kirvoista ja punkeista sekä bakteeri-, sieni- ja virustaudeista, jotka heikentävät taimien käyttökelpoisuutta. Taimien on oltava silmämääräisesti puhtaita monivuotisista rikkakasveista, kuten rikkanelätistä.

4.5.1.5 Taimien tasalaatuisuus ja kehitysvaihe

Taimien on oltava kooltaan ja muodoltaan kullekin lajille ja lajikkeelle tyypillistä ja tasalaatuisia. Kehitysvaiheeseen nähden on oltava normaalisti kehittyneitä ja vailla lämpötilan ja tuulen aiheuttamia vaurioita. Juuristossa ei saa olla pakkas- tai kuivumisvaurioita eikä mekaanisia vioituksia. Nestejännityksen täytyy olla normaali. Voimakkaassa kasvussa olevien astiataimien on oltava juurtuneita siten, että juuri- paakku pysyy koossa. Paljasjuuristen ja esipakattujen taimien on oltava käytännöllisesti katsoen lepotilassa. Taimien elinvoimaisuuden on oltava sellainen, että asianmukaisesti istutettuna taimet juurtuvat ja alkavat kasvamaan.

Vähittäismyynnissä taimet on varustettava nimilapulla. Nimilapusta on ilmentävä taimien suomen- tai ruotsinkielinen nimi sekä kasvitieteellinen lajinimi, lajike (myös perusrungonosalta) ja tuotantomaa(t). Lajittelumerkinnät on merkittävä silloin, kun taimet eivät ole ostajan nähtävillä kuten postimyynnissä tai myyntiluettelossa tai -ilmoituksessa. Tällöin on ilmoitettava lajittelumerkinnät koon tai iän mukaan, astiataimilla lisäksi astian koko litroina tai senttimetreinä.(EVIRA)

4.5.1.6 Taimien virheellisyys

Virheellisyys taimissa voi ilmetä esimerkiksi vaurioituneissa juurissa. Tällöin juuret ovat vaurioituneet niin, ettei taimi kykene kasvamaan. Usein tällaiset vauriot ovat syntyneet jo varastointivaiheessa ja niitä on vaikea havaita etukäteen.

Taimissa voi ilmetä myös erilaisia tuholaisia. Joissakin tapauksissa tuholaiset ovat olleet taimessa jo myymälässä ja joskus myös jo myymälääinkin tullessa. Mutta ilmastossa on myös monia tuholaisia jotka ilmaantuvat taimeen vasta asiakkaan omalla pihalla (kts kuluttajariitalautakunnan ruusu-ratkaisu jäljempänä).

Joissakin tapauksissa on taimen runko saattanut saada vaurioita. Jotkut taimet ovat saattaneet olla jo myymälässä niin heikkoja että asiakkaan sen istuttaessa, ei taimi lähde kasvuun. Taimi on voinut olla myös jo myymälässä kuiva ja huonosti hoidettu ja tämä virhe onkin erittäin yleinen markettien ja halpahallien ”puutarhamyymälöissä”

4.5.2 Virheellisyyden määräävä ajankohta eli vaaranvastuu

Vaaranvastuulla tarkoitetaan sitä, kuka kärsii vahingon, kun tavara on tuhoutunut, kadonnut, huonontunut tai vähentynyt osapuolista riippumattomasta syystä. Syynä voi olla myös tapaturma tai kolmannen henkilön moitittava menettely. Jos vaaranvastuu on siirtynyt ostajalle, tämän on tavaran tuhoutumisesta huolimatta maksettava kauppahinta. (Ämmälä 2002, 92.) Tavaran virheellisyyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan vaaranvastuun siirtyessä ostajalle. Myyjä vastaa virheestä, joka on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmenisi vasta myöhemmin. Tällöin on kyse salaisesta eli piilevästä virheestä. Virheen oletetaan olleen olemassa vaaranvastuun siirtyessä ostajalle, jos se ilmenee kuuden kuukauden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavaran luonteen vastainen. Jos tavara huononee vaaranvastuun siirryttyä ostajalle, tavarassa katsotaan olevan virhe, jos huononeminen johtuu myyjän sopimusrikkomuksesta. (Kuluttajansuojalaki 1258/2001, 15§.) Ostajalla on näyttötaakka siinä, että tuotteessa on virhe mutta myyjällä on velvollisuus näyttää toteen että virhe ei ole ollut olemassa vaaranvastuun siirtymishetkellä. Näyttötaakka on myyjällä, ja säännös

poikkeaa sekä sananmuodoltaan että sisällöltään KSL 5:15a.1:n säännöksestä. Tämän mukaan virhevastuuta ei synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että tavaran huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavaran vääränlaisesta käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta. Lievempää näyttötaakkasäännöstä on perusteltu lähinnä kohtuusnäkökohdilla, koska myyjälle saattaa tuottaa suuria vaikeuksia esittää varmaa näyttöä säännöksessä tarkoitetuista, ostajan puolella sattuneista tapaturmistakin (Ämmälä 2002, 92). Mainittu oletamus voidaan kumota osoittamalla, että virhe on syntynyt vasta silloin kun vaaranvastuu on siirryttynyt ostajalle. Oletussääntöä ei sovelleta myöskään, jos oletus on tavaran virheen tai tavaran luonteen vastainen. Oletamus saattaa olla tavaran luonteen vastainen, jos esimerkiksi tavaran normaali kestoikä on alle kuusi kuukautta, kuten esimerkiksi useimpien päivittäistavaroiden ollessa kyseessä. Virheen luonteen vastaisuudesta saattaa olla kysymys, mikäli havaitaan, että vika on tavanomaisen kulumisen seurausta taikka jos tavaran havaitaan vahingoittuneen väärän käsittelyn vuoksi (Ämmälä 2002, 92.) Tavaran luovutus ja vaaranvastuun siirtyminen tapahtuvat aina vasta ostajan saadessa tavaran hallintaansa.

Vaaranvastuuta taimikaupassa kuvaa hyvin Kuluttajariitalautakunnan (02/36/2194) ratkaisu tapauksessa jossa kuluttaja oli ostanut kesäkuussa 2006 ruusuntaimia, jotka hän istutti parvekkeelle. Kuluttajan mukaan ruusuihin tuli noin kolmen viikon kuluttua hometta, mikä tarttui myös muihin parvekekasveihin. Hortonomi oli tutkinut hometyypin ja todennut että kasvissa oli ruusuhärmä. Kuluttajariitalautakunnan päätöksen mukaan esitetyn selvityksen mukaan kuluttajan ostamiin ruusuntaimiin on noin kolmen viikon kuluttua kaupan tekemisestä ilmaantunut homemaista ainetta, mikä on sittemmin myyjäliikkeen tekemisissä tutkimuksissa todettu ruusuhärmäksi. Kyseinen tauti on yleinen ja se tarttuu itiöistä, joita leviää muun muassa tuulen mukana. Ottaen huomioon, että taudin oireita on ilmaantunut vasta noin kolmen viikon kuluttua ruusujen kaupasta, lautakunta katsoi että myyjä oli osoittanut, että ruusuissa ei ole kaupantekohetkellä ollut kyseistä kasvitautia piilevänä. Eikä lautakunta suosittanut hyvitystä asiassa.

5 TAKUU

5.1 Mikä on takuu?

Myyjäliike voi antaa jollekin tavaralle takuun. Takuun voi antaa myös maahantuojaa tai valmistajaa. Takuun antaminen on vapaaehtoista ja sitä ei voi ostaja vaatia. Kun myyjä, maahantuojaa tai valmistajaa antaa tavaralle takuun, se sitoutuu vastaamaan tavarankäyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan. Näin ollen takuuajana tavarassa ilmenevistä vioista ja muista takuussa määritellyistä asioista vastaa takuunantaja. Jos tänä aikana tavarassa tapahtuu huonontumista jota takuussa on tarkoitettu, on tuotteessa tällöin virhe ja ostaja voi vedota takuuseen. Päinvastoin kuin tavarankäyttötilanteissa, joissa tärkeää on tavarankäytön ominaisuus vaaranvastuun siirtyessä, takuutilanteissa sillä ei ole merkitystä. Myyjän vastuu tavarassa ilmenevistä vioista takuuajana ei riipu siitä, onko vian alkusyy ollut olemassa jo silloin kun tavara luovutettiin ostajalle. Ostajan ei tarvitse näyttää toteen, että virhe oli tavarassa jo ostohetkellä. Jotta myyjä vapautuisi vastuustaan, on hänen osoitettava, että tavarankäytön huonontuminen johtui ostajan puolella olevasta syystä kuten tapaturmasta, tavarankäytön väärinlaisesta käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta syystä. Joten takuussa todistustaakka on myyjällä. Jos myyjä haluaa vedota tavarankäytön omaan kulumiin, on virhearvioinnissa otettava huomioon tavarankäytön kestoikäoletus: tavarankäytön on kestävyydeltään vastattava sitä, mitä kuluttajalla yleensä on vastaavanlaisen tavarankäytön kaupassa olettaa. Takuunantajan on siis vastuusta vapautuakseen osoitettava, että kyse on sellaisesta kuluosasta, jolta ei voida odottaa pidempää kestoikää tai että kyse on ollut ostajasta taikka ulkopuolisesta syystä johtuvasta seikasta. (kuluttajaviraston www-sivut 2010.)

Jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntipöydässä tai myyjän lukuun, tavarassa katsotaan tällöinkin olevan virhe 1 momentissa mainituin edellytyksin. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntipöydän antaman takuun perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa. Takuu ei rajoita tässä laissa säädettyä virhevastuuta. (Kuluttajansuojalaki 1258/2001, 15§.)

5.2 Takuuajan merkitys

Miten tavaran takuu sitten eroaa normaalista virhetilanteesta? Virheeseenhan voi vedota pitkällä ajanjaksolla ja monessa seikassa. Merkittävin takuun seikka on, että sen pitää olla kuluttajalle lisäetu joka antaa paremmat oikeudet lainsäännöksiin verrattuna. Esimerkiksi takuu-aika vaikuttaa siihen, saako kuluttaja lisäetua normaaliin lainsäädäntöön verrattuna. Kuluttajalainsäädännön mukaan myyjä vastaa virheestä ensimmäisen kuuden kuukauden ajan. Mutta vedotessaan kuuden kuukauden virheolettamasaännökseen, on kuluttajan itse osoitettava virheen olemassaolo. Lyhyt takuu-aika ei siis ole lisäetu kuluttajalle. Ja jos tuotteella on takuu, on takuu-aikana ilmennyt virhe myyjän osoitettava toteen. Kun määritellään tuotteen takuu-aikaa, on otettava huomioon myös se, että tuotteen täytyy kestoaikanaan vastata ostajan perusteltuja odotuksia. Takuuajan tulisikin olla niin pitkä, että yhdessä takuunantajalla olevan näyttövelvollisuuden kanssa antaa ostajalle todellista lisäetua.

Kuluttajalainsäädännön 6 kuukauden virhe oletama on taimikaupassa todella haastava ongelma. Taimilla kasvukausi kun on vain osan vuotta. Jos keväällä ostaa taimen, on useimmiten syksyyn mennessä havaittavissa mahdolliset virheellisyydet. Mutta jos taimen ostaa syksyllä, varsinkin loppusyksystä, jolloin taimet ovat jo siirtyneet lepotilaan ja pian siitä koittaa jo talvi. Esimerkiksi jos kuluttaja ostaa taimen loka-kuun lopussa ja siitä 6 kuukautta eteenpäin, olisi ajankohta huhtikuun loppu. Silloin taimet saattavat olla vielä edelleen lepotilassa eikä näin ollen tiedä onko taimi elossa. Ja jos ei ole, niin on vaikea todeta onko virhe ollut jo vaaranvastuun siirtyessä vai onko vaurion aiheuttanut talvi.

5.2.1 Takuuajat taimikaupassa

Taimikaupassa eniten taimille käytetty takuu on kasvuunlähtötakuu. Kasvuunlähtötakuu on taimille useimmiten keväällä annettava takuu siitä että taimet lähtevät kasvamaan asiakkaan pihalla. Kasvuunlähtötakuu perustuu siihen että keväällä taimet ovat vielä lepotilassa. Silloin niissä ei ole vielä lehtiä ja näin ollen niistä on vaikea

havaita ovatko taimet elossa vai ei. Kasvuulähtötakuussa taimikauppias antaa kuluttajalle takuun siitä, että taimi lähtee kasvamaan normaalisti kuluttajan pihalla. Taimien kasvuun lähtöön vaikuttavat suuresti esimerkiksi se millainen kevään sää on ollut sekä onko taimi tullut Suomeen muualta. Jos on ollut myöhäinen kevät, lähtevät taimet kasvamaan myöhemmin. Ja ulkomailta Suomeen tuodut taimet ovat voineet olla tullessaan eri kasvuvaiheessa. Usein juhannukseen mennessä pitäisi näkyä onko taimi elossa vai ei.

Viheralan kattojärjestö Viherympäristöliitto ry on laatinut yleiset ostoturvaehdot taimille. Niitä ehtoja noudattava puutarhamyymälä takaa istutettaville taimille kasvuulähdön. Mikäli kasvuulähtö epäonnistuu oikeista istutus- ja hoitotoimenpiteistä huolimatta, myyjäliike antaa uuden taimen menehtyneen tilalle. Takuu koskee kaikkia monivuotisia taimia, joita on käsitelty myyjän antamien ohjeiden mukaisesti. Kasvuulähtötakuu on voimassa 45 vuorokautta toimituspäivästä. Tainta koskeva virheilmoitus on tehtävä ennen takuuajan päättymistä. Ostoturvaehdon takuu ei korvaa talven, tuhoeläinten, epäsuotuisan kasvupaikan tai muiden ulkopuolisten tekijöiden taimille aiheuttamia vahinkoja. Ostajan on säilytettävä ostokuitti ja taimien nimilappu. Mielenkiintoinen kohta ehdoissa on että myyjällä ja/tai viljelijällä on oikeus suosittaa istutuskohteessa tarkastuskäynti tai vaatia, että taimi tuodaan takaisin tarkastusta varten. Taimea ei saa nostaa maasta ennen kuin taimelle on saatu toimintaohjeet puutarhakauppiaalta. Ehdoissa on myös hoito-ohjeet.

Suomeen muutama vuosi sitten saapunut puutarhamyymälä ketju Plantagen tosin antaa taimilleen vuoden takuun.

Taimikauppiaille lähettämässäni kyselyssä kasvuulähtötakuu vaihteli 14 vuorokaudesta ylöspäin. Tässä kyselyn vastauksissa huomasin taimille annettavan kasvuulähtötakuuajan suuren haarukan.

5.2.2 Taimitakuukyselyn vastaussatoa

Lähetin kaikille 22 Viherinki-ketjuun kuuluvalle taimimyymälälle kyselyn koskien taimientakuuta ja takuehtoja heidän myymälässään. Vastauksia sain 10:ltä myymälältä. Melkein kaikilla oli jonkinlainen takuu käytössä. Taimitakuukyselyiden vastauksia lukiessa, tuli kuitenkin selvästi esille se, että melkein aina kun taimikauppiaat

puhuvat taimien takuusta, tarkoittavat he kasvuunlähtötakuuta. Takuiden ajat ja takuehdot vaihtelivat suuresti. 3:lla myymälällä ei ilmoitettu millään tavalla takuusta tai ilmoitetaan vain asiakkaan sitä erikseen kysyessä. Vain yhdellä myymälällä käytäntö jossa ilmoitetaan selkeästi asiakkaalle takuukäytännöstä. Asiakkaalle annetaan ostosten mukana A4 kokoinen paperituloste josta käy ilmi takuu-aika, ehdot ja miten menetellä jos kasvi kuolee. Takuupaperiin he kirjoittavat vielä myyntihetkellä ostetut taimet ja kpl-määrät sekä siihen nidotaan kassakuitti tositteeksi. Mukana on vielä lyhyesti yleisiä hoito-ohjeita kastelusta, istutuksesta ja talvisuojauksesta. Lisäksi he antavat myyntihetkellä ohjeet suullisesti istutuksesta ja hoidosta. Lopuilla takuu on ilmoitettu joko suullisesti asiakkaalle tai myymälän seinällä olevalla ilmoituksella. Yhdellä myymälällä oli eritelty takuussa kevät-, kesä- ja syysmyynnin muistutusajat. Sekä eroteltu tarkkaan mille taimille takuu annetaan. Kaikilla myymälöillä on suurin piirtein saman verran reklamaatioita vuodessa, noin 10-15 kpl. Syynä reklamaatioon on melkein kaikilla ollut sekä asiakkaassa että taimierässä olevat virheet.

Reklamaatioiden ratkaisut ovat myös kaikissa myymälöissä samanlaisia. Kaikissa myymälöissä kuolleen taimen tilalle annettiin uusi taimi tai annettiin alennusta uuden taimen oston yhteydessä. Asiakkaan tyytyväisyys menee monessa vastauksessa muiden asioiden edelle.

Kyselyn vastauksissa useat myymälät aprikoivat takuukäytännön hyödyllisyyttä. Myymälät miettivät myös sitä että takuuta pitäisi varmaan tuoda vahvemmin julki. Vastauksissa tuli ilmi myös se, että kauppiaat eivät oikeasti tiedä miten takuuasioissa kuluttajakaupassa suuresti sanelee laki ja erityisesti kuluttajansuojalaki.

5.3 Takuun muoto ja sisältö

KSL:ssa ei säädellä erikseen missä muodossa takuu täytyy esittää joten se on vapaa-muotoinen. Takuu on näin ollen pätevä myös suullisena mutta koska se on hankala näyttää toteen, tehdään takuu yleensä kirjallisena. Jos ostaja pyytää, on takuu toimitettava kirjallisesti tai sähköisesti. Ostajan on saatava tiedot takuun ehdoista siten että ne voidaan säilyttää ja ostaja voi tarvittaessa vedota niihin. Sähköisesti toimitetut ehdot tulee olla sellaisessa muodossa, ettei niitä pääse yksipuolisesti muuttamaan KSL 15 luvun 15 b § säätelee mitä takuusta täytyy ilmetä: takuusta on selkeästi käytävä ilmi: 1) takuun sisältö sekä se, että ostajalla on lain mukaisesti oikeudet, ja että takuulla ei rajoiteta näitä oikeuksia, 2) takuunantaja, voimassaoloaika ja -alue sekä

muut takuuseen perustuvien vaatimusten esittämisen kannalta tarpeelliset tiedot. Ostajan pyynnöstä takuu on annettava kirjallisesti tai sähköisesti siten, että tietoja ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että ne säilyvät ostajan saatavilla.

Ostajalla on oikeus vedota takuuseen, vaikka se ei täyttäisi tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia.

5.4 Takuuajan päätyminen

Myyjän vastuu ei rajoitu vain takuu-aikaan, vaan takuuajan jälkeen vastuu määräytyy lain mukaan. Myyjän antama takuu sisältää kuitenkin monesti vastuuta muussa suhteissa rajoittavia ehtoja. Virhevastuu ei lakkaa takuuajan päättymisen jälkeen.

Takuuajan päätyminen ei merkitse virhevastuun lakkaamista. Vastuu takuuajan päättymisen jälkeen ilmenevistä virheistä määräytyy kuluttajasuojalain säännösten mukaan. Ostajalle lain mukaan kuuluvia oikeuksia ei myöskään voida rajoittaa takuun piiriin kuuluvien virheiden osalta.

Takuun antajan on vapautuakseen vastuusta takuun perusteella näytettävä, että vika on aiheutunut ostajan puolella olevasta syystä.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Alussa esittämäni pohdinta siitä että ovatko taimet irtainta esinettä. Kuten kuluttajasuojalain 1 luvun 3 § määritteli kulutushyödykkeen tavaroiksi, palveluiksi sekä muiksi hyödykkeiksi ja etuuksiksi joita tarjotaan luonnollisille henkilöille sekä viitaten myös tutkimuksessa esiintyneeseen ruusu-tapaukseen, voidaankin todeta että taimia käsitellään juridisesti irtaimina esineinä ja kulutushyödykkeinä.

Se, että taimi on tuhoutunut asiakkaan itsensä aiheuttamasta toimesta, esimerkiksi kastelun laiminlyönnin osalta, joka on yksi tärkeimmistä hoitotoimenpiteistä taimien osalta, voidaan katsoa monella tavalla. Asiakkaalle on täytynyt antaa oikeanlaiset asennusohjeet eli tässä tapauksessa istutus- ja hoito-ohjeet. Myyjällä on näyttötaakka siitä, että hoitovirhe on johtunut asiakkaasta tai asiakkaan väärästä hoidosta. Myyjällä on myös tiedonantovelvollisuus jolla hänen tulee antaa oikeat tiedot taimesta jotta

asiakas osaa tehdä oikeanlaisen päätöksen siitä soveltuuko taimi hänen ajattelemalleen paikalle. Ei riitä että myyjä antaa vain tiedot vaan hänen tulee ottaa selkoa asiakkaalta siitä paikasta mihin asiakas taimen on ajatellut istuttaa.

Kuten aikaisemmin totesin, taimia käsitellään aivan samalla tavalla kuin mitä tahansa irtainta esinettä. Ja näin on myös takuun kanssa. Taimien takuuseen pätevät samat lainsäännökset kuin muissakin irtaimen esineen takuissa. Koska taimikaupassa vastapuolena on kuluttaja, noudatetaan kuluttajansuojalain virhe- ja takuusäädöksiä. Kuluttajansuojalain 5 luvun 12 §:n virhesäännökset ja 15 §:n virheellisuuden ajankohdan säännökset tulevat noudatettaviksi arvioitaessa myös taimien virheellisyyttä ja virheellisuuden ajankohtaa. Sekä taimien virheellisuuden osalta myös taimiaineistolain ja sitä kautta Eviran taimiaineistolle määräämät laatuvaatimukset. Arvioitaessa taimien virheellisyyttä kuluttajakaupassa korostuvat eritoten se, että taimi on tarkoitukseen soveltuva. Taimet vaativat tietynlaiset elinolosuhteet ja ne vaihtelevat asiakkaiden istutettavan taimen istutuspaikan mukaan. Näin ollen on tärkeää että myyjä osaa selvittää asiakkaalta millaiselle paikalle asiakas taimen tulee istuttamaan ja kertoa selvästi jos taimi ei sovellu aiottuun paikkaan. Tavarankestävyyden osalta määräävät Eviran antamat suositukset Suomen kasvuoloihin sopivista taimista. Ja yhtenä tärkeänä on taimiaineistolain vaatimukset taimien laadusta.

Kuluttajansuojalain 5 luvun 15 §:n 2 momentissa mainittu 6 kuukauden virheolettamajossa tavarassa oletetaan olleen virhe jo tavarankuovutushetkellä jos se ilmenee kuuden kuukauden kuluessa tavarankuovutuksesta. Tällöin jos kuluttaja väittää tavarassa olevan virhe, on hänen pystyttävä osoittamaan että tavarassa on virhe. Mutta myyjällä on näyttötaakka siitä, että tavarassa ei ollut virhettä vaaranvastuun siirtymisenä.

Jos ajatellaan tutkimuksessani aikaisemmin pohtimaani 6 kuukauden virheolettamajossa taimikaupassa ja ongelmaa jossa taimet olivat ostettu lokakuussa. Siitä 6 kuukautta eteenpäin olisi huhtikuu. Ja silloin taimet ovat useimmiten vielä lepotilassa. Joten jos sitten toukokuussa taimet eivät lähde kasvamaan, on kuluttajalla näyttötaakka siitä että tuotteessa on ollut virhe vaaranvastuun siirtyessä.

Takuu on aina vapaaehtoinen jota ei kuluttaja voi vaatia. Se on oltava kuitenkin kuluttajalle lisäetu. Takuuaikana takuunantaja vastaa tavarassa ilmenevistä vioista. Takuuaikana ei ole merkitystä sillä, onko vian alkusyy ollut olemassa jo tavarankuovutushetkellä. Takuutilanteissa näyttövelvollisuus virheestä on takuunantajalla.

Jos ajatellaan taimikaupassa usein käyttämää Viherympäristöliiton suositusten mukaista 45 vuorokauden kasvuunlähtötakuuta ja sitä onko se lisäetu kuluttajalle. Ostaessaan taimen keväällä, on myyjällä silti 6 kuukauden virhevastuun puitteissa kuitenkin vastuu siitä virheestä.

Tiedot takuusta tulisi käydä ilmi selvästi. Taimitakuiden ilmoittaminen oli taimitakuukyselyssä yhdellä myymällä asianmukaisesti, ellei ihan mallikkaasti ilmoitettu. Siinä asiakkaalle annetaan ostosten mukana A4 kokoinen paperituloste josta käy ilmi takuuaika, ehdot ja miten menetellä jos kasvi kuolee. Takuupaperiin he kirjoittavat vielä myyntihetkellä ostetut taimet ja kpl-määrät sekä siihen nidotaan kassakuitti tositteeksi. Mukana on vielä lyhyesti yleisiä hoito-ohjeita kastelusta, istutuksesta ja talvisuojauksesta. Lisäksi he antavat myyntihetkellä ohjeet suullisesti istutuksesta ja hoidosta. Tämä käytäntö vastaa hyvin sitä mitä laki vaatii takuutiedoista.

LÄHTEET

- Halila, H & Hemmo, M. 2008. Sopimustyypit. Helsinki: Talentum
- Hemmo, M. 2006. Sopimusoikeuden oppikirja. Helsinki: Talentum
- Hoppu, E & Hoppu, K. 2007. Kauppa- ja varallisuusoikeuden pääpiirteet. Helsinki: WSOYPro
- Jaakkola, M. 2010. Viherrinki Oy:n ja Puutarhakeskus Jaakkolan johtaja. Forssa. Henkilökohtainen haastattelu.
- Kauppalaki. 1987. L 27.3.1987/355 muutoksineen.
- Kuluttariitalautakunta. Kuluttajariitalautakunnanratkaisut. Viitattu 15.3.2010 <http://www.kuluttajariita.fi/lautakunnan-ratkaisuja/>
- Kuluttajansuojalaki. 1978. L 20.1.1978/38 muutoksineen.
- Laki varallisuusoikeudellisista oikeustoimista. 1929. L 13.6.1929/228 muutoksineen.
- Plantagenin www-sivut. Viitattu 18.5.2010. <http://www.plantagen.fi/fi/Tuotteet/Artikkelit-Finland/Plantagentakuu/>
- Routamo, E.1996. Kaupan lait: Kotimainen ja kansainvälinen irtaimen kauppa. 2. uud. p. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus
- Saarnilehto, A. 2009. Sopimusoikeuden perusteet. Helsinki: Talentum
- Taimiaineistolaki. 1994. L 16.12.1994/1205 muutoksineen.
- Virhevastuu ja takuu kulutustavaran kaupassa. 2007. Helsinki. Kuluttajavirasto. Kuluttajaviraston linjauksia. Viitattu 10.3.2010. <http://www.kuluttajavirasto.fi/>
- Viherympäristöliiton suosittelemat yleiset taimien ostoturvaehdot. Taimistoviljelijät ry. Viitattu 8.5.2010. <http://www.taimistoviljelijat.fi>
- Yrittäjä & sopimusehtojen muutokset. Helsinki. Kuluttajavirasto. Kuluttajaviraston linjauksia. Viitattu 10.3.2010. <http://www.kuluttajavirasto.fi/>
- Ämmälä, T. 2002. Virhe – erityisesti kuluttajankaupassa ja asuntokaupassa. Helsinki: WSOY Lakitieto
- Ämmälä, T. 2006. Suomen Kuluttajaoikeus. Helsinki: Talentum

TAIMITAKUU KYSELY

1. Onko myymälässänne käytössä taimitakuu?
2. Millaiset takuehdot ovat ja miten ne on ilmoitettu asiakkaille?
3. Montako taimireklamaatiotapausta on vuodessa (noin)?
4. Minkälaisia reklamaatioita taimista on yleensä tullut?
5. Onko vika useimmiten taimessa vai asiakkaan väärässä käsittelyssä?
6. Miten reklamaatiotapaukset ovat yleensä ratkaistu?
7. Vapaa sana: tähän voit laittaa omia ajatuksia taimitakuusta

VIHERYMPÄRISTÖLIITON SUOSITTELEMAT YLEISET TAIMIEN OSTOTURVAEHDOT

[Lataa tästä monistettava ostoturvaehto-lomake koneellesi, pdf](#)

Näitä ehtoja noudattava puutarhamyymälä takaa istutettaville taimille varman kasvuunlähdon. Mikäli kasvuunlähtö epäonnistuu oikeista istutus- ja hoitotoimenpiteistä huolimatta, myyjäliike antaa uuden taimen menehtyneen tilalle. Mikäli samaa lajiketta ei ole saatavilla, voi ostaja saada korvauksen jollakin toisella hyväksymällään samanhintaisella taimella.

Takuu koskee kaikkia monivuotisia taimia, joita on käsitelty myyjän antamien ohjeiden mukaisesti. Kasvuunlähtötakuu on voimassa 45 vuorokautta toimituspäivästä. Tainta koskeva virheilmoitus on tehtävä ennen takuuaajan päättymistä.

Takuu ei korvaa talven, tuhoeläinten, epäsuotuisan kasvupaikan tai muiden ulkopuolisten tekijöiden taimille aiheuttamia vahinkoja. Ostajan on säilytettävä ostokuitti ja taimen nimilappu.

Myyjällä ja/tai viljelijällä on oikeus suorittaa istutuskohteessa tarkastuskäynti tai vaatia, että taimi tuodaan takaisin tarkastusta varten. Taimia ei saa nostaa maasta ennen kuin olet saanut toimintaohjeet puutarhakauppiaalta.

Lisäksi voidaan sopia muista ehdoista ostajan ja myyjän välillä. Sopimus vahvistetaan allekirjoituksilla ja/tai puutarhamyymälän leimalla.

TAIMIEN OSTOTURVAEHTOIHIN LIITTYVÄT HOITO-OHJEET

Kuljetus ja säilytys Huolehdi, että kasvi ei ole kuljetuksen aikana alltiina kuivattavalle ilmavirralle. Kasvit kestävät pitkäaikaistakin säilytystä, kunhan kastelet niitä. Kasvit kuluttavat vettä vähemmän tuulettomassa ja varjoisassa paikassa.

Kasvien imeyttäminen

Imeytä paljasjuuriset kasvit vedessä noin 1–2 tuntia. Astia- ja paakkutaimet voidaan imeyttää istutuskuoppaan annettulla runsaalla vedellä. Mikäli paakku on kuiva, imeytä se astiassa. Kanukat (Cornus) ja pajut (Salix) imeytyvät noin puolessa tunnissa ja liian pitkässä imeytyksessä syntyvät helposti turpoamishalkeamia.

Istutus

Kasvualustan tulee olla rakenteeltaan, happamuudeltaan ja ravinteiltaan sopiva kullekin kasville. Kasvi juurtuu nopeammin miedosti lannoitettuun kasvualustaan. Hyvä keino on levittää istutuskuoppaan juurien ympärille ensin hieman hiekkaa tai käyttää istutusta varten sekoitettua istutusmultaa. Istutuksen yhteydessä lisälannoitus annetaan juurien yläpuoliseen multaan kevyesti pintaan sekoittaen. Astia- ja paakkutaimien paakua ei saa rikkoa. Kiristävät siteet leikataan auki. Muoviset suojuukset poistetaan.

Istutuksen jälkeinen kastelu

Kastele kerralla 30-100 litraa neliometrille ja pidä taukoa 3–7 päivää. Seuraa kastelutarvetta kaivamalla pieniä koekuoppia ja tutki kädellä kosteus juuristosyvyyydestä.

Kasvuunlähtö ja jurominen

Kasvuunlähdon nopeus riippuu taimien lajikohtaisista ominaisuuksista ja siitä, onko taimi astiataimi vai esipakattu ns. paljasjuurinen taimi. Myös ilman ja maan lämpötila sekä kosteus vaikuttavat kasvuunlähtöön. Pääsääntöisesti silmut avautuvat 3–4 viikon kuluessa. Mikäli näin ei tapahdu, mutta taimi on elossa (voit todeta sen raaputtamalla varovasti kuoren pintaa, jolloin terve vihreä kuoriossa tulee näkyville), kysymyksessä on juromisilmiö. Tällöin kasvin veden otto suhteessa haihduntaan pitää kasvin elossa, mutta ei riitä kasvun

alkamiseen. Jurominen voidaan katkaista tiivistämällä kasvualusta oikein, suihkuttamalla kasvia, peittämällä kasvi reijitetyllä muovilla ja antamalla noin kolme ämpärillistä 50–60-asteista vettä kasteluna maahan.

Tuenta

Kookkailla kasveilla on huolehdittava riittävästä tuennasta, koska tuulen aiheuttama kasvin heiluminen voi estää juurtumisen.

Syksyllä

on huolehdittava, ettei juuristoalue jää painanteelle. Syksyn ja talven liika kosteus on tuhonnut vanhojakin istutuksia. Siis tee mieluummin pieni kumpare taimen juurelle.

Plantagentakuu / Plantagengaranti

Plantagentakuu

Plantagen antaa kaikille kasveille kasvitakuun, joka on voimassa 12 kk ostopäivästä. Mikäli kasvi ei kasva ja kehity normaalisti oikeasta istutuksesta ja hoidosta huolimatta, tuo se ja ostokuitti takaisin meille. Saat uuden kasvin vanhan tilalle.

Kasvitakuu ei kata pakkasvaurioita.

Leikkokukkien takuu on 5 päivää.

Säilytä kuitti – se on samalla takuutodistus.